

LEVENT CİVELEKOĞLU
Koraltan Konutu'nda bir dönem

12

HATİCE AVCI
COVID-19 ve beslenme

14

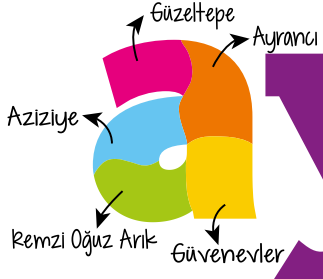
IRMAK DALGIÇ
Şekerli bir kafe: Cafe Az Şekerli

15

OZANCAN ÖZDEMİR
Ankara siyasetinde kadının adı yok

16

ayrancı

herkesin bir komşuya ihtiyacı var

gazetesi

ISSN 2717-7319

AYLIK
AYRANCI SEMT GAZETESİ
MART 2021 SAYI:11
ÜCRETSİZDİR

Mahallenin kadınları, kadınların mahallesi

Ayrancı Gazetesi bu sayıda 8 Mart Dünya Kadınlar Günü özelinde odağına kadınları alıyor. İstanbul Sözleşmesi, kadın dostu kentler, karar alma mekanizmalarında kadınların oranı, mahallede kadın olmak gibi meseleler etrafında dolanırken, aslında benzer sorunlara çözüm aradığımızı görüyoruz. Farklılıklarımız ve benzerliklerimiz ile yan yana geldiğimiz bu sayfalardan tarihe bir not düşüyoruz...

Kadınlar Ayrancıyı konuşuyor

Bu sayımızda, gazetemizin kadınları olarak, komşumuz, arkadaşımız, mahalledeşimiz Ayrancı kadınlarla semtimizde, kentimizde kadın olmayı, taleplerimizi, kadınlar olarak mahalleden, kentten ne beklediğimizi, erkek şiddetini, kadın dostu kentleri konuştuk. İşletme sahibi, ev kadını, öğrenci; farklı yaşlardan, farklı mesleklerden, farklı mahallelerden, kenti farklı yönleriyle yaşayan, farklı yönlerini seven, farklı sorunlarını gören mahallenin kadınları anlatıyor.

İstanbul sözleşmesi nedir, ne değildir...

-İstanbul Sözleşmesi Avrupa tarafından dayatılmış bir sözleşme değildir; hazırlık aşamasında ve sonrasında Türkiye delegasyonunun önemli bir emeği ve katkısı vardır.
-İstanbul Sözleşmesi kadınlara yönelik her türlü şiddetin önlenmesi, kadınların her türlü şiddetten korunması, şiddet faillerinin kovuşturulması, yargılanması ve cezalandırılması konusunda taraf devletlere yükümlülükler getiren, uluslararası bağlayıcı niteliği olan bir sözleşmedir.

Kadın dostu kent

Bir kentte yaşayan kadınlar için, kentten eşit yaralanma açısından sıralanacak ihtiyaçlar neler olabilir?
*Çocuk ve yaşlı bakımının yaygın olarak kadınlar üzerinde olmasının bir sonucu olarak daha çok sayıda kreş ve gündüz bakımevi.
*Kent içinde rahat ve güvenli hareket ve seyahat hakkını sağlamak üzere, en uzak semtlere bile özellikle akşam saatlerinde belirli sıklıkta toplu taşıma araçları, kadınların ulaşmak istedikleri mekanlara daha güvenli ulaşımını sağlayan esnek durak uygulaması ve iyi aydınlatılmış sokaklar.

Ayrancı'nın kadın muhtarları

Ayrancı semti beş mahalleden oluşuyor. Bu beş mahallemizin dördünün muhtarı kadın. Kimisi babasından sonra almış mühürü, kimi ilk kez seçilmiş. Dört mahalle, dört kadın muhtar, mahallesini, semtini, sorunlarını, kadınların yönetimindeki mahallelerini anlatıyorlar. Kadın gözüyle mahalledeki yaşamı, birbirinden farklı bakış açılarını, beklentilerini, merkezi yönetimle ve belediyelerle olan ilişkilerini konuştuk, mahallelerin profilini ve değişen kent yaşamına ilişkin görüşlerini önerilerini aldık, keyifle okumanız dileğiyle...

GÜLDANE TENÇ
AZİZİYE MUHTARI
Üst yaş grupları için daha fazla merkeze ihtiyaç var.

ELİF DOĞAN
AYRANCI MUHTARI
Mahallemiz kreş imkanı anlamında yetersiz.

SEVİYE ARDIÇ ÇELİK
GÜVENCİLER MUHTARI
Kadın muhtar olmak sorunları tespitinde avantaj.

NURTEN İŞÇİ
GÜZELTEPE MUHTARI
Sorunların belediyelere iletilmesinde muhtarlık etkili bir konum.

Ayrancılı kadınlara sorduk

Bu sayımızda, gazetemizin kadınları olarak, komşumuz, arkadaşımız, mahalledeşimiz Ayrancılı kadınlarla semtimizde, kentimizde kadın olmayı, taleplerimizi, kadınlar olarak mahalleden, kentten ne beklediğimizi, erkek şiddetini, kadın dostu kentleri konuştuk. İşletme sahibi, ev kadını, öğrenci... mahallenin kadınları anlatıyor:

ELÇİN ÖZ

Belma: Kendimi güvende ve rahat hissettiğim bir semt

Belma 38 yaşında, 3 yıldır Ayrancı'da oturuyor, üniversitede de bu semtte yaşamış. İki çocuk annesi hem iş yeri hem evi Ayrancı'da:

"Ayrancıyı seviyorum, üç kuşak bir arada yaşıyoruz ve ihtiyaçlarımıza uygun, ihtiyaçlarımıza cevap veren bir mahallede yaşadığımı düşünüyorum. İhtiyaç duyduğum her şeyi bulabileceğim esnafın çok yakınımda olması, okulların, parkların yakınında olmak hayatımı kolaylaştırıyor; ayrıca sokakların, caddelerin planlamasını, mimarisini de hoş buluyorum; çok ağaçlıklı olmasını çok seviyorum. Çok bakıyorum ağaçlara, çok büyük ve eski ağaçlar var, o çok hoşuma gidiyor. Her paralelde bir ihtiyacı karşılayabilirsin, Dikmen Vadisi'nde yürüyebilirsin, Botanik Parkı'nda daha geniş yayılarak bir şeyler planlayabilirsin, Portakal Çiçeği zaten kızımın bale kursunun olduğu bölge, orada çay içip, çimenlerde oturup vakit geçirebilirsin. Özetle burası her ihtiyacı karşılayabildiğim, kendimi güvende ve rahat hissettiğim bir semt. Ama elbette ağaçlarına, parklarına rağmen bir şehrin içinde olduğun hissini de asla kaybettirmeyen bir yer; zaman zaman bu hissi unutmayı isterdim, ama sonuçta şehrin göbeğinde yaşıyorum."

Bir şey olsa esnafın beni kollayabileceğini düşünüyorum

"Ben ikinci kez Ayrancı'ya yerleşmeden önce İstanbul'da yaşadım bir süre, orada kaygısı yüksek birisiydim; hem bir deprem korkum vardı, 100 yıllık bir binada yaşadığım için oradan teselli bulmaya çalışıyordum ama deprem kaygım vardı; evim yıkılmasa bile böyle bir felakete tanık olma fikrinden çok endişe duyuyordum. Bir de tek başıma hiç evde kalmak istemezdim, şehirde, bulunduğum mahallede kendimi güvende hissetmezdim, sokakta yürürken

birisinin bana saldırabileceği, çantamı çalmak isteyebileceği, tacize uğrayabileceğim gibi kaygıları fazlaca taşırdım. Ama burada hiç bunları hissetmedim, evde yalnız kalabiliyorum, hatta kapımı kilitleme ihtiyacı bile duymuyorum, bu beni çok iyi hissettiriyor. Sonra işyerim de Ayrancı'da, bazen buradan geç çıkıyorum; çıktığım her saatte, hiçbir kaygı duymadan, sokaklarda kendimi güvende hissederek eve yürüdüm, yürüyorum; sokaklar, caddeler aydınlık, hareketli, canlı; geçerken selam verdiğim bir dolu mekan var; onlar da benim bu mahallede bir esnaf olduğumu biliyorlar sanırım. Bu beni daha korunaklı hissettiriyor, bir şey olsa esnafın beni kollayabileceğini düşünüyorum. Ama zaten burada başıma bir şey gelmiş gibi bir kaygı da taşıyorum.

Şu anda başka aile fertlerimizle birlikte olsak da başlangıçta iki çocuğuyla yaşayan bekar bir anne olarak başladım burada yaşamaya, Ayrancı'da, oturduğum apartmanda bu anlamda da hiçbir zorluk yaşamadım. İlk dönemler genç, iki çocuklu bir kadın olarak merak uyandırmış olabilirim, sonradan ahbap olduğum esnaftan duydum bunu, ama bu beni rahatsız etmeye yönelik, taciz eden bir merak şeklinde olmadı hiç, sadece merak ediyorlardı."

Yaşlı ve yalnız yaşayan kadınların desteğe ihtiyaçları var

"Kentlerin farklı ihtiyaçlara, örneğin kadınların, erkeklerin, çocukların farklı ihtiyaçlarına göre tasarlanmasını önemli ve anlamlı buluyorum; ben de mahalleme kendi ihtiyaçlarım üzerinden tarif ettim biraz; ama farklı ihtiyaçlara nasıl cevap verdiğini bilmiyorum; örneğin pusule dolaşan bir annenin, tekerlekli sandalye kullanmak zorunda olan ya da gözleri görmeyen birisinin buradaki deneyimi hakkında çok şey söyleyemem ama görmeyenler

için tasarlanmış sarı şeritlerin hiç de düzgün olmadığını görüyorum mesela, ya da kaldırımların, yolların sorunlu olabileceğini tahmin ediyorum."

Ben muhtar olsaydım kadın ve çocuk odaklı bir yaklaşımım olurdu

"Bağlı bulunduğum mahallenin muhtarı kadın. Tanımıyordum kendisini, sırf kadın olduğu için oy verdim ama muhtarlardan nasıl bir beklentim olur bilmiyorum çünkü aslında muhtarlar ne yapar onu bilmiyorum. Seçim çalışması sırasında kadınlara yönelik güzel niyetlerden söz edildiğini hatırlıyorum ama bunları takip edecek bir ilişkim ve zamanım olmadı. Bu arada pandeminin de birçok niyetin gerçekleşmesine engel olabileceğini tahmin ediyorum. Örneğin ben muhtar olsaydım kadın ve çocuk odaklı bir yaklaşımım olurdu; mahalleliyi önce bir tarardım, kimler, nasıl yaşıyor anlamaya, tespit etmeye çalışırdım; mesela yalnız başına yaşayan kadınları tespit edebilirdim; yaşlı ve yalnız yaşayan kadınları çünkü bu semtte çok fazla olduklarını düşünüyorum ya da yalnız yaşayan çocuklu kadınları tespit ederdim ve iletişim kurardım. Mesela benim yaşadığım binada 5 dairede 70 yaşın üzerinde, yalnız yaşayan kadın var; bir sorunla karşılaştıklarında arayabilecekleri numaraları bırakırdım. Ya da çocuklu kadınları bir yoklardım,

neler yaşıyorlar ne tür ihtiyaçları var ne tür bir desteğe ihtiyaç duyabilirler anlamaya çalışırdım. Ayrancı nüfusu açısından baktığımızda, özellikle yaşlı kadınlara, yaşlı erkeklere bir el atardım; bu atlanmaması gereken önemli bir mevzu bence. Hatta belki bu anlamda bir dayanışma örgütlenebileceği bile geliyor aklıma; gönüllü genç mahalle sakinlerinin, ihtiyaç duyan, yalnız yaşayan, yaşlı semt sakinleri ile eşleştirilmesi, gönüllü semt sakinlerinin belli ihtiyaçlar konusunda destek olması gibi, haftada bir gün alışverişine yardımcı olması, parkta yürüyüşe çıkarması gibi ya da aynı şeyi çocuklu bekar anneler için de düşünebiliyorum, aralarında bir dayanışma ağının kurulması anlamında. Örneğin haftada bir gün iki saat, çocuklara bir annenin bakması hem çocukların temas etmesi hem de diğer anneye iki saatlik boş zaman sağlaması açısından. Bu tür eşleşmeler yapılabilir mi, insanlar güven duyabilir mi birbirine; belki muhtarlar böyle bir dayanışmanın oluşturulmasında referans olabilir mi bilmiyorum? Bu öneriler farklı yaş gruplarını birbiriyle temas ettirmek anlamında da önemli geliyor; bunun da önemli bir ihtiyaç olduğunu, iyi hissettirecek bir dayanışma olduğunu düşünüyorum. Ben böyle bir dayanışmanın bir parçası olmak isterim kendi adıma."

Neden İstanbul Sözleşmesi?

Sözleşme Türkiye'nin Avrupa Konseyi Dönem Başkanı olduğu süreçte hazırlanmış ve Türkiye sözleşme hazırlığının her aşamasında çok etkin bir rol oynamıştır. Sözleşme İstanbul'da imzaya açıldığı için de 'İstanbul Sözleşmesi' adını alır. 2011 yılında ilk imzalayan ve 2014 yılında ilk yürürlüğe koyan ülke de Türkiye'dir.

İstanbul Sözleşmesi yaşatır

Belgin

Belgin emekli, 40 yıldan fazladır Ayrancı'da yaşıyor.

Belgin, semtin eski hallerini de çok güzel hatırlasa da son yılları kendi açısından mahalleyle,

Belgin: Şiddete uğrayan kadınlarla dayanışmaya hazırız

mahalleli ile daha yakın temasta bulunduğu, mahalleden arkadaşlar edindiği zamanlar olarak değerlendiriyor. Bunu biraz kendi yüzünü mahalleye dönmekle açıklasa da Ayrancı'da oluşturulmaya çalışılan mahalle kültürüyle, dayanışma ağlarıyla, artan sosyalleşme alanları ile çok ilişkili olduğunu söylüyor; Ayrancı Ahalisi gibi oluşumları önemli buluyor.

Belgin her zaman kendisini bu semtte güvende ve rahat hissetmiş. Bir şehrin, mahallenin kadınların da eşit olarak yararlanacağı şekilde tasarlanmasını önemli buluyor ve Ayrancı'nın bu anlamda ihtiyaçlarına karşılık veren bir semt olduğunu ifade ediyor; sokaklarını rahat kullanıyor, ulaşımını rahat buluyor, eğlenebildiği, sosyalleşebildiği mekanları semtinde bulabiliyor

ve bunlardan yararlanabiliyor. Mahallede şiddet, özellikle kadına yönelik şiddet olaylarına tanıklığını, bu konuda çevrenin tutumunu sorunca da yakın tarihli bir tanıklığını, apartmanlarına yeni gelmiş bir çiftin evinde yaşadığını, komşuların asla duyarsız kalmadığını, şiddete uğrayan kadına dayanışmaya hazır olduklarını hissettirdiklerini söylüyor.

Gülay: Belediyelerin kreşleri yetersiz

Gülay ev kadını; 2005 yılında Amasya'dan Ankara'ya gelmişler. Ankara'nın başka semtlerine ilişkin bir deneyimi yok ama Ayrancı'da kendisini hep rahat ve güvende hissetmiş.

Şu anda küçük bir çocuğu olması nedeniyle Ayrancı'da en çok parkların eksikliğini hissediyor, sürekli oynamak isteyen küçük kızı ile güzel zaman geçirebileceği alanlara ihtiyaç duyuyor. Kreş konusunun önemli bir ihtiyaç olduğunu, özel kreşler bulunsa da devletin, belediyelerin kreşlerinin yetersizliğinin altını çiziyor. Yine belediyelerin kurslarının faydasından, buralarda çocuklarını da bırakabilecekleri bir ortam yaratıldığında, çocuklu kadınların bu kurslardan daha fazla yararlanacaklarından söz ediyor.

Gülay, yerel yönetimlerde karar mekanizmalarında, muhtarlıklarda kadınların bulunmasının fark yaratacağına inanıyor. Gülay'a göre toplumsal rolleri, kadınları daha ağır bir yük altında bırakıyor ve bununla baş etme çabaları kadınları daha duyarlı, detaycı, daha atılgan kılıyor. Bu anlamda kadın muhtarları da daha duyarlı daha girişken buluyor.

Hatice: Kent hizmetlerinden herkesin aynı şekilde yararlanması önemli

Hatice emekli sosyal hizmet uzmanı, 11 yıldır Ayrancı'da yaşıyor ve kendisini bu semtte çok rahat ve güvende hissediyor.

Hatice, bulunduğu semtin sosyal ortamlara ulaşmada büyük kolaylık sağladığını, semtin pek çok ihtiyacı karşılayan bir konuma ve sosyalliğe sahip olduğunu söylüyor. Yıllar içinde birçok arkadaşının da benzer ihtiyaçlar ve beklentilerle Ayrancı ve civarına taşındığını ekliyor.

Hatice de kent hizmetlerinden herkesin aynı şekilde yararlanmasının önemli olduğunu bunun için de kentlerin farklı ihtiyaçlara göre tasarlanması gerektiğini; kadın dostu, çocuk dostu kentler oluşturmanın kıymetini vurguluyor.

Eksiklikleri olsa da bu semtte yaşamaktan mutluyum

Erkek şiddetini konuşuyoruz Hatice ile, mahallemizde bu yönde bir tanıklığı olup olmadığını; ilk kez geçenlerde apartmanlarının altında böyle bir şiddet olayı yaşanmış, tüm apartman balkonlarından camlarından müdahale etmiş, yanındaki kadına şiddet uygulayan erkek kaçmak zorunda kalmış, kadına destek verilmek istenmiş. Hatice de sonuçta, eksiklikleri olsa da kendini güvende hissettiği, ihtiyaçlarına büyük ölçüde cevap veren, isteklerine daha rahat ulaşabildiği bu semtte yaşamaktan mutlu.

İstanbul Sözleşmesi bağlayıcı bir sözleşmedir

İstanbul Sözleşmesi kadınlara yönelik her türlü şiddetin önlenmesi, kadınların her türlü şiddetten korunması, şiddet faillerinin kovuşturulması, yargılanması ve cezalandırılması konusunda taraf devletlere yükümlülükler getiren, uluslararası bağlayıcı niteliği olan bir sözleşmedir.

İstanbul Sözleşmesi yaşatır

8 Mart
Dünya Kadınlar Günü
kutlu olsun

ayrancim.org.tr

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ
yaşatır

Belde: Toplumsal tüm eşitsizliklerin izini kentlerde de görebiliyoruz

ÖZLEM DEMİRCİ

Belde

Belde, Ankara Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde doktora öğrencisi. Bir buçuk senedir Ayrancı'da yaşıyor:

"Kentlerden kadınlar ve çocukların eşit yararlandıklarını düşünmüyorum. Ekonomik ve sosyal eşitsizlik kentlere ve kent mekanlarına da sirayet ettiğinden toplumsal tüm eşitsizliklerin izini kentlerde de görebiliyoruz. Ayrancı için ise bugüne kadar yaşadığım yerlere göre bir değerlendirme yaptığımda, en rahat ettiğim yer olduğunu söyleyebilirim. Kendimi güvende hissediyorum. Hatta bazı hırsızlık olayları duysam da bu hissim değişmedi.

Ulaşım açısından merkeze çok yakın olması avantaj ama Ayrancı otobüsleri uzun aralıklarla geliyor. Bu biraz can sıkıcı. Gece Ayrancı sokaklarında kendimi rahat hissediyorum ama sokaklar biraz daha iyi aydınlatılabilir. Sağlık hizmeti açısından Ayrancı'ya çok yakın özel hastaneler var ama bana göre o kadar yakın devlet hastanesi yok. Böyle bir hastanenin var olması iyi olabilirdi.

Ayrancı'da çocuklu kadınlar için özel bir olanağın olduğunu düşünmüyorum. Kaldırımlar bebek arabaları için uygun değil, aynı zamanda engelli / tekerlekli sandalye kullanan insanlar için de uygun değil. Kreş ve gündüz bakımevleri ise çok gözüme çarpmadı açıkçası. Genel olarak Ayrancı'da kadınların rahat hissettiğini düşünüyorum ama bir de bunu çocuk sahibi kadınlara sormak, onların deneyimlerini öğrenmek gerek."

Şiddet Hattı 183 vardı

"Sokakta, apartmanda bir şiddet olayına tanık olmadım. Şiddete maruz kalsam veya tanıklık etsem bildiğim kadarıyla şiddet hattı 183 vardı. Acil bir durumda polis de aranabilir. Böyle

bir durumda iletişime geçilecek bir tür dayanışma ağının kurulması faydalı olur. Sadece Ayrancı için değil her yerde oldukça anlamlı ve bu konularda dayanışmayı güçlendiren bir şey olur."

"Kadınların kentin tüm sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarından özgürce yararlanabildiği bir kent bana göre kadın dostu kendir."

"Kentlere ilişkin karar süreçlerine genelde kadınlar daha az dahil oluyor. Kadınların ve bugüne kadar bu karar mekanizmalarına dahil olamayanların karar süreçlerine dahil olması daha eşitlikçi ve özgür bir kent yaşamının ortaya çıkmasına sebep olacaktır. Ayrancı'da kadın muhtarların olduğunu biliyorum ama onları

tanımıyorum. Kadın muhtarların olduğu mahallelerde spesifik olarak şöyle bir fark ortaya çıktı diyemem. Ama burada daha rahat ediyor oluşumuza katkıları vardır muhakkak.

Bir kentin kadın dostu olması da yeterli değil, engelli dostu da olmalıdır. Güven içinde ve özgür hissettiğim, insanların birbirine saygı gösterdiği, kentsel düzenlemelerle de eşitlikçi olan, tüm dezavantajlı insanları göz önünde bulunduran ve kentsel yapıların asgari düzeyde estetik değerler içerdiği bir kentte yaşamak isterim. Biz kadınlar birlikte neler yapabiliriz konusunda ise net bir fikrim yok. Sadece, kadınlar bir araya gelerek kendi talepleri doğrultusunda yerel yönetimlere baskı yapabilir."

Aile içi şiddet

"İstanbul Sözleşmesi'nin tam adı 'Kadına Yönelik Şiddet Ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi Ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'dir, ancak Türkçe çeviride "ev içi şiddet" ifadesi itirazlara rağmen "aile içi şiddet" olarak yer almıştır.

İstanbul Sözleşmesi yaşatır

Mercan: Türkiye'de kadın olmak çok çok zor, buna her gün tanık oluyoruz

Mercan

Mercan, özel bir firmada ürün tasarımcısı olarak çalışıyor. Yakın zamanda kısa öykülerden oluşan "Çember" adında bir kitabı yayımlandı. Ankara'ya üniversite için 13 sene önce gelen Mercan, yaklaşık 3 senedir Ayrancı'da oturuyor, daha önceden de yine 2 sene kadar Ayrancı'da ikamet etmiş:

"Ne yazık ki kentlerden

kadınlar, erkekler, çocuklar eşit olarak yararlanamıyorlar. Kadınlar kentlerde her semtte kendini güvende hissedemiyor. Bazı yerlere gittiğimizde daha dikkatli olmak zorunda hissediyoruz. Çocuklar ise daha da şanssız bir durumda. Sokaklarda oynamak için yeterli alanları olmadığı gibi artık pek çok aile etraflarında uygun yerler olsa bile çocuklarını güvenlik kaygısı nedeniyle dışarıda oynamaya göndermiyor. Türkiye'de kadın olmak çok çok zor, buna her gün tanık oluyoruz. Ayrancı'da kadın olmak diye bir ayrım yapacak olsak, bu durum bizler için nispeten daha kolay.

Ayrancı'da ulaşım, işe gidiş ve çıkış saatlerinde toplu taşımada yoğunluk olsa da oldukça kolay. Geceleri dışarıda pek rahat edemiyorum. Ama bunun Ayrancı ile doğrudan ilgisi olduğunu

söyleyemem sanırım. Artık çoğu yerde gece belli saatlerde dışarıda olunca huzursuz oluyorum. Ayrancı sokaklarında ise en büyük korkum köpekler ne yazık ki. O masum çocukların yaşam alanlarını gasp ettiğimiz için sokaklarda olduklarını biliyorum ama özellikle kış aylarında sürü halinde dolaşan köpeklere denk gelmek korkutuyor. Sokakların aydınlatılması ise pek yeterli gelmiyor.

Ayrancı'nın çocuklu kadınlar için uygun koşullar taşıdığını düşünmüyorum.

Kaldırımlar bebek arabası olmadan da yürümek için oldukça elverişsiz durumda. Otopark sorunu yüzünden araçlar kaldırımları kapatıyor, çoğu zaman yol kenarından yürümek zorunda kalıyoruz. Çocukların da yeterli oyun alanlarına sahip olmadığını

düşünüyorum. Var olan parklar ve oyun alanları yetersiz kalıyor gibi, ne zaman baksak hep çok kalabalık oluyor."

Kadınlar şiddet konusunda her türlü dayanışmaya açık

"Apartmanda veya sokakta şiddet olayına tanık olmadım. Böyle bir durumda nerelere başvuracağımı bilemiyorum. Haberleri izledikçe bu tür durumda yardım istense bile bir karşılık alınmadığını duyuyoruz sürekli. O yüzden böyle bir durum yaşanırsa yardım istemek için kime güvenebiliriz bilemiyorum. Mahallede şiddet anında veya acil bir durumda başvurulabilecek bir dayanışma hattının kurulması konusunda ise bence kadınlar bu konuda her türlü dayanışmaya açık. Yapılabilecek her yardım anlamlı olacaktır."

Özlem: Sokaklar fiziksel kısıtlarla dolu ancak özel alanlara müdahale olunmadan tanış olabilmek, mahallemizin avantajı

Özlem

Gazetemiz yazarlarından Özlem Demirci ise bir Ayrancı olarak kendi izlenimlerini şöyle anlatıyor:

“Ankara’ya 2011 yılında üniversite için geldim. Üniversite bitince ilk Ayrancı’da eve çıktık. Arada bir sene Bahçeli’ye geçtim ama sonra yine buraya döndüm. Üç yılı aşkındır da Ayrancı’da yaşıyorum. Özel bir şirkette yazılımcı olarak çalışıyorum. Kentlerden maalesef ne kadınlar ne çocuklar ne de erkekler eşit şekilde yararlanamıyor.

Bunun en önemli nedeni insan odaklı düşünmemek. Kadınlar açısından ise maalesef genel olarak kentlerimizi çok güvenli bulmuyorum. Ayrancı ise, Meclis’in, Emniyet’in, çok sayıda elçilik binasının bulunması ve çok merkezi bir yerde ama insan sirkülasyonunun da buna karşın çok olmaması, uzun yıllar burada yaşamış ciddi nüfusu nedeniyle bende güvenli bir yer izlenimi bırakıyor. Öyle ki sokakta aynı yüzleri görüp bir zaman sonra selam verir hale geliyorsunuz. Saydığım bu sebeplerden dolayı günün her saati insanların rahatlıkla dolaşabileceği bir yer olarak düşünüyorum burayı.

Ulaşım açısından ise Kızılay’a yakın olması büyük bir avantaj. Ayrancı içine giren ODTÜ dolmuşu ve 427 Ego dışında özellikle Hoşdere ve Atatürk bulvarından geçen birçok toplu taşıma aracı da Ayrancı’ya ulaşmak için kullanılabilir. Güvenli ve yeterli buluyorum.

Yaşadığım yerde günün hangi saatinde olursa olsun, dışarı çıkmaktan çekinmek istemem. Ayrancı bana o güveni veriyor. Gece yürüyüşleri yapmayı severim ve sokak aydınlatmasını da yeterli buluyorum. Kendimi genelde rahat hissediyorum.

Ayrancı, dar sokakları ve belli saatlerdeki yoğun trafiği nedeniyle çocuklar için çok güvenli değil maalesef. Oyun alanı anlamında da yetersiz buluyorum. Örneğin etrafı telle çevrili basket sahaları, insanların evcil hayvanlarını yürüyüşe çıkardıklarında uğradıkları bir alana dönüşmüş. Öyle olmayan yerler de genelde kalabalık oluyor. Okul bahçelerinde yeterli aydınlatma yok. Bu nedenlerle oyun alanı anlamında ne çocuklar için ne de çocuklu kadınlar için pek bir seçenek görmüyorum Ayrancı’da. Bunun yanında, tek başına yaşayan veya kadın ev arkadaşı ile yaşayanların da rahat olduklarını düşünüyorum. Ben de ev arkadaşım ile yaşıyorum. Tek başına yaşayan komşularımız var. Fiziksel kısıtlarla dolu sokaklarının haricinde güzel yanına bakarsak bence en güzel yanı insanların birbirlerinin özel alanlarına müdahale etmeden tanış olabilmeleri ve bunun verdiği rahatlık. Ben öyle hissediyorum.”

Acil durumlar için semt kapsamında dayanışma ağı kurulması yararlı olur

“Hiç şiddet olayına tanık olmadım ama bu durumda ilk aklıma gelen polisi aramak olurdu. Acil durumlar için dayanışma ağı kurulması da çok yararlı olur. İnsanların dayanışma anlamında, özellikle böyle bir konuda katılımcı olacağını düşünüyorum. -Gerekmemesi dileğiyle- gerektiğinde yardım edecek birinin olduğunu bilmek herkese kendini rahat hissettirir. En nihayetinde şiddetten bahsediyoruz ve bu yardımın da daha tehlikeli bir durum ortaya çıkarmaması için iyi bir organizasyon gerekir. Semt kapsamında bu planlama yapılabilir.

Kentimizde veya mahallemizde, bizi ilgilendiren konularda ne gibi kararlar alındığından pek haberim olmuyor. Karar sürecinde

kadınların olması elbette önemli ancak nasıl bir fark yaratacağı tamamen kitlenin süreçlere vs. beraber baktığında farklı ne gördüğüne bağlı olarak değişir. Elbette daha geniş kitleleri içine alan çözüm önerileri gelecektir. Herkesin yararının gözetildiği bir ideale yaklaşırsanız belki.

Kadın muhtarlarımızdan ve seçim dönemi sayesinde diğer kadın adaylardan da haberim vardı. Kendi açımdan ayırt edilebilir bir fark olduğunu söyleyemem. Kadın veya erkek muhtar olmasından daha çok isteyebileceğim şey ise daha ulaşılabilir olmaları, iletişime açık olmaları ve zaman zaman da değişmeleridir herhalde.”

Kadın dostu kent...

“Kadınların yaşadıkları yerde sosyal, kültürel, siyasal hayata katılımında eşitlikçi bir ortam hazırlamayı amaçlayan bir proje. Özellikle küçük şehirlerde/ilçelerde kadınların bir araya gelip üretebilecekleri, sorunlarını dile getirebilecekleri, çözüm bulacakları ve karar alma sürecine katılım sağlayabilecekleri yapıların (STK vb.) kurulması.

Ben de herkesin birbirine saygılı olduğu, eşitlikçi, sınıfsal veya cinsiyete dayalı ayrımcılığın olmadığı bir kentte yaşamak isterim.

Biz kadınlar mahallemizde bir çok şey yapabiliriz. Yalnız yaşayan, çocuklu yardıma ihtiyacı olabilecek kadınların, yaşlı kadınların, yabancı kadınların, şiddet mağduru kadınların vb ihtiyaç duyduğunda başvurabilecekleri bir dayanışma ağının kurulmasının önemli bir konu olduğuna değinmiştik. Örnek uygulamalar incelenmeli. Geliri olmayan kadınları, olanaklar dahilinde üretime teşvik edecek uygulamalar üzerinde çalışılabilir. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığına her yaşta ve sosyo-kültürel yapıdan insan/kadın maruz kalıyor. ‘Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı nedir? Cinsiyet temelli şiddet nedir? Kapsamı nedir? Fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet nedir?’ gibi konularda farkındalığın artırılması amacıyla etkinlikler planlanabilir.”

İstanbul Sözleşmesi’nde Türkiye’nin yoğun emeği vardır

İstanbul Sözleşmesi Avrupa tarafından dayatılmış bir sözleşme değildir; hazırlık aşamasında ve sonrasında Türkiye delegasyonunun önemli bir emeği ve katkısı vardır. Sözleşmenin hazırlandığı süreçte Avrupa Konseyi Dönem Başkanı Türkiye, yazım komitesi delegeesi ise Profesör Feride Acar’dır. Acar daha sonra iki dönem GREVIO başkanlığını üstlenmiştir.

İstanbul Sözleşmesi yaşatır

Yaşamak istediğim şehir, mahalle...

“Kent ile ilgili karar verici pozisyonlardaki insanların o semtte vakit geçiren, insanları dinleyen, dertlerine çözüm aramaya istekli olan kişiler olmasını tercih ederim ve dilerim. Bu kişi kadın ya da erkek olsun fark etmez. Ayrancı’da muhtarlarımızın çoğunun kadın olduğunu çok yeni öğrendim, ne yazık ki öncesinde bir bilgim yoktu.

İnsanların birbirinin varoluşuna, yaşam hakkına saygı duyduğu bir çevrede olmak

isterdim. Birbirimizi sevmek zorunda değiliz ama yaşadığımız yerdeki insanların, hayvanların, canlı diye nitelediğimiz her şeyin var olma hakkına saygı duyabilseydik eğer pek çok sorunu çözebilirdik. Biz kadınlar/insanlar birlikte etrafımıza daha çok saygı duyabiliriz demek istiyorum. Biz kadınlar olarak birbirimize daha saygı duyup anlayışlı olursak, çocuklarımıza hayata saygı duymayı öğretirsek gerisini bir şekilde çözebiliriz diye düşünüyorum. Fiziksel problemlerin her zaman bir çözümü var.”

Visal: Sokaklar yeterince aydınlık değil

IRMAK DALGIÇ

Visal

Visal, Ayrancı'ya 2 yıl önce taşınmış, 58 yaşında ve emekli bir kadın olarak yaşıyor:

"Ayrancı'yı seçme nedenim aile büyüklerinin burada oturması

ve semti tanıyor olmam. Eğitim seviyesinin yüksek olması ve köklü bir kültürü nedeniyle, kadınlar ve çocuklar için Ayrancı'nın güvenli olduğunu düşünüyorum. Ulaşım açısından güvenli ve yeterli. Ancak sokaklar yeterince aydınlık değil. Diğer semtlere göre daha rahat hissediyorum. Sağlık hizmetleri ile ilgili semtte bir problem yaşamadım sağlık ocağı ve yeterince eczane var. Kaldırımlara araba park edildiği için çocuklu kadınlar için de yayalar için de yeterli değil ama gördüğüm kadarıyla kreş bakım evleri yeterli. Eğlence organize edildiğinde farklılık olacağını sanmıyorum.

Şiddet meselesine gelince;

ben şiddete maruz kalmadım ya da etrafımda görmedim ancak böyle bir durumla karşılaşırsam ne yapmam gerektiğini maalesef biliyorum. Semtimizde de şiddet gören kadınlara yardımcı olabilecek dayanışma ağlarının kurulması anlamlı, önemli ve gereklidir."

Visal, semtimizdeki kadın muhtarlara da dikkat çekerken, "Kadınlar yönetimde yer alırsa buldukları yeri güzelleştirirler. Örneğin kentimizin Mimarlar Odası Başkanı bir kadın; Tezcan Karakuş Candan. Kente ilişkin verilen kararlarda kendisinin mücadelesinin önemi ve farklılık yarattığı çok belli" diyor. "Kadın

Dostu Kent" kavramının kendisine ne ifade ettiğine ilişkin de Visal şunları söylüyor:

"Kadınların daha rahat yaşayabileceği, sosyal aktivitelerden daha fazla yararlanabileceği, eğitim seviyesinin ve kadının yaşam standardının yükseltilebileceği proje. Çocuk bakımı, el sanatları, müzik, işaret dili gibi konularda eğitimler verilebilir, park ve bahçe düzenlemesi yapabiliriz. Aynı zamanda üretim de kadınların kendini ifade edebilmesinin önemli bir yolu olduğu için birlikte üretim yapılmalı. Katılımın önemine ilişkin çalışmalar da yapılabilir."

Sidal: Semtte dayanışma ağlarının olması anlamlı

Sidal

Sidal, yaklaşık 15 yıldır Ayrancı'da yaşayan, emekli bir kadın. Sidal Hanım'a göre kentlerde yaşayan bireyler kentlerden eşit olarak yararlanmalı:

"Semtte kadınlar ve çocuklar biraz daha güvende olabilirler. Gece olduğunda kent tehlikeli olabilse de Ayrancı'da daha rahat olabiliyoruz. Eğitim seviyesinin yüksek olması ve Ayrancı'nın geleneği olan bir semt olması nedeniyle yaşam daha kolay. Ulaşım yeterli. Ben çocuğumu Ayrancı'da büyüttüm. Yakında park olması anneleri ve çocukları rahatlatıyor. Ancak kaldırımlar dar ve engebeli. Bu durum engelliler Aynı zamanda Aile Sağlığı Merkezi ve eczaneler yeterince sağlık hizmeti sunuyor.

Mahallemizde şiddete tanık

olmadım. ancak etrafımda şiddet söz konusu olursa Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ALO 183 Sosyal Destek Hattı aranabilir. Semtte dayanışma ağlarının olması anlamlı. Kadınlar kendini güvende hissetmeli. Mahallemizin muhtarının kadın olduğunu biliyorum. Pandemi sürecinde dünya geneline bakarsak kadınların yönetimde olduğu ülkelerde daha olumlu bir süreç olduğunu görüyoruz. Finlandiya'da vaka sayılarının çok düşük olması kadınların fark yarattığını bize gösteriyor. Ben de kadınların özgür ve mutlu olduğu, ne giydiğine, saat kaçta dışarıda olduğuna karışılmadığı bir kentte ve semtte yaşamak isterim. Semtimizde kadınların birlikte üretim yaptıkları yerler kurabiliriz. Hep birlikte çalışıp üretebiliriz."

Kadına yönelik şiddet bir insan hakları ihlalidir

"İstanbul Sözleşmesi kadına yönelik şiddeti odağına alması, bu şiddeti toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan bir ayrımcılığa dayandırması ve insan hakkı ihlali olarak görmesi bakımından bir ilktir, çok önemlidir ve bu alanda altın standart olarak kabul edilir.

İstanbul Sözleşmesi yaşatır

Delfin: Çocuk parkı alanlarında yeterli güvenlik yok

Delfin

Delfin, Ayrancı'da bir esnaf. Cafe Az Şekerli'nin işletmecisi bir kadın:

"Kentlerden kadınlar, erkekler ve çocuklar eşit olarak yararlanamıyor. Ancak Ayrancı'da yaşadığım yerde kendimi güvende hissediyorum. Ayrancı'dan kentin hemen her

yerine kolayca ulaşabileceğim yerler mevcut. Sokaklar yeterince aydınlatılmış durumda, ama kendimi güvende hissetmediğim zamanlar oluyor. Sağlık hizmeti yeterince sunuluyor. Oturduğum yerin ve işyerimin yakınlarında bir sağlık ocağı var. Son derece yardımcı olan, nazik emekçileri var. Kaldırımlar bebek arabası ile yürümeye uygun değil. Ben bebeğimle bu konuda çok zorluklar yaşadım. Çocuk parkı alanlarında yeterli güvenlik yok. Bu konuda çoğu zaman tedirginlik yaşadım ve yaşıyorum. Ayrancı'da rahat hissetmek konusunda tereddütlerim var.

Kimşenin kimseye kötü davranmadığı, hayvan dostu, içten ve samimi tavırlar sergileyen, hoşgörülü insanların olduğu bir kent ve semtte yaşamak isterdim."

Ayşegül: Kadınların özgürleşmesinin başlangıç noktasını önce evleri sonra da yaşadıkları semt olarak görüyorum

Ayşegül

Ayşegül, 20 yaşında üniversite öğrencisi genç bir kadın:

“Toplumun her birimine farklı davranan kent, kadınlar için tabii ki daha zor bir mekan. Biz daha şanslı kesimdeyiz belki. Eski ve köklü bir mahalle olmasının getirdiği güven aşikar. İki buçuk yıldır Ayrancı’da yaşıyorum ve şimdiye kadar hiç dışarı çıkarken saat beni düşündürmedi. Bunun sebebi Ayrancı’da yaşayan insan profili ve yaşam tarzı diyebiliriz. Sokakta yürürken gece ya da gündüzün güvenlik açısından farkını hissetmiyorum ancak aydınlatma zayıf. Endişeye neden olacak herhangi bir şiddet olayına da şahit olmadım aslında. Ne yaşadığım apartmanda ne de sokakta kadına şiddete dair bir durum duymadım. Aynı zamanda mahallemiz şiddete kayıtsız kalmayacak kadar duyarlı.

Seçimlerde muhtar adayları içerisinde kadın adaya özellikle oy verdim. Ailem ve çevrem de aynı hassasiyeti gösterdi. Karar alma aşamalarında ne yazık ki hala bir cinsiyet eşitliği söz konusu değil. Bundan dolayı her fırsatta hemcinslerimi desteklemeyi kendime görev edindim diyebilirim ancak

yönetimde kadın figürünü de sadece bir dayanışma göstergesine indirgemiyorum. Özellikle yerel yönetimlerde kadınların fikri ve temsiliyeti güvenli, eşitlikçi ve kadının kendini gerçekleştirebileceği semt anlamlarını da taşıyor bence.” Ayşegül, “*Kadın Dostu Kent*” konusunda ise şunları paylaşıyor:

“Kadınların özgürleşmesinin başlangıç noktası olarak da önce evlerini sonra da yaşadıkları semtleri görüyorum. Aslında kentler çok çeşitliliği yaşatan barınaklardır. Yani kent bazındaki çözümü sadece kadınlarla ve kadın dostu olmakta aramak bana kalırsa son derece yetersiz. Yaşayan her şeyin dostu olmanın verdiği rahatlık ve huzuru aşlamak gerektiğini düşünüyorum. Ben karar alma ve uygulama süreçlerinde cinsiyet eşitliğinin amasız fakatsız karşılık bulduğu ve artık biz kadınların yaşamını iyi hale getirmek için değil zaten iyi olan hayatlarımızdan yaşadığımız yere neler katabileceğimizi tartıştığımız projeler öngörüyoruz aslında. Semtteki kadınlar olarak şiddetin politik bir savaş haline geldiği bu noktada birlikte olmamız en kıymetlisi olacaktır. Ama yalnız kadın kadına değil erkek kardeşlerimizle, eşlerimizle, her sabah aynı saatlerde bizleri kaldırımlarda buluşturan köpeklerimizle... Bir şeyler elbette değişecek ve değişimin nerede kimlerle başlayacağına ancak değiştirenler karar verir. Ayrancılılar olarak önce kadının sonra herkesin emeğine, evine ve yaşamına sahip çıktığımız noktada sabahların ve kaldırımların hepimize eşit davranacağına inanıyorum.”

İstanbul Sözleşmesi’nde şiddetin geniş bir tanımı yapılır

“İstanbul Sözleşmesinde şiddetin özel ya da kamusal alanda işlenmiş olmasına bakılmaksızın, psikolojik şiddet, ısrarlı takip, fiziksel şiddet, zorla evlendirme, kadın sünneti, kürtaja zorlama, zorla kısırlaştırma, tecavüz, taciz dahil cinsel şiddet şeklinde çok geniş bir tanımı yapılır.

İstanbul Sözleşmesi yaşatır

Devletler denetlenmektedir

Taraf devletlerin, İstanbul Sözleşmesi’nin gereklerini yerine getirip getirmediği, kadına yönelik şiddet konusunda uzman kişilerden oluşan bir organ olan GREVIO (Kadınlara Karşı Şiddet ve Ev İçi Şiddete Karşı Uzman Eylem Grubu) tarafından denetlenir.

İstanbul Sözleşmesi yaşatır

“Kadın Dostu Kent” nedir?

Kadın Dostu Kent yaklaşımı, kentin sunduğu ekonomik, sosyal ve siyasi fırsatlardan herkesin eşit bir şekilde yararlanmadığı anlayışına dayanır. Aslında dayanağını 1968’de *Henri Lefebvre*’in ortaya attığı “*kent hakkı*” kavramından alır. Buna göre kent herkesin ortak malıdır ve kent sakinlerinin kentin oluşumuna ihtiyaçlarını ifade ederek katılma hakkı olmalıdır.

Kent nüfuslarının en az yarısını oluşturan kadınlar, yerel yönetimlerde, kent planlaması süreçlerinde, karar mekanizmalarında yeterince temsil edilmemekte; kentler planlanırken kadınların farklı ihtiyaçları olabileceği hesaba katılmamakta, kentler buna uygun tasarlanmamaktadır. Oysa kadınların toplumsal rolleri birçok kez kent yaşamını kadınlar için daha zor ve zorlu kılar.

Bir kentte yaşayan kadınlar için, kentten eşit yararlanma açısından sıralanabilecek ihtiyaçlar neler olabilir?

- Çocuk ve yaşlı bakımının yaygın olarak kadınlar üzerinde olmasının bir sonucu olarak daha çok sayıda kreş ve gündüz bakımevi,
- Bebek pusetleri ile hareket etmek durumunda olan kadınların kent içinde daha rahat hareket edebilmesi için uygun yükseklikte ve düzgün kaldırımlar, uygun aralıklarla düşünülmüş trafik ışıkları,
- Kent içinde rahat ve güvenli hareket ve seyahat hakkını sağlamak üzere, en uzak semtlere bile özellikle akşam saatlerinde belirli sıklıkta toplu taşıma araçları, kadınların ulaşmak istedikleri mekanlara daha güvenli ulaşımını sağlayan esnek durak uygulaması ve iyi aydınlatılmış sokaklar,
- Farklı yaş gruplarından kadınların sosyal aktivite, spor ve eğlenme haklarını destekleyen imkanlar sunulması,
- Kadınların şiddete uğradıklarında ulaşabilecekleri acil destek hatları, sığınma mekanları organize edilmesi
- Konut hakkına, sağlık hakkına erişimde kadınların hesaba katılması
- Kentin aynı zamanda kadınlar arasındaki farklılıklar ve bundan kaynaklanan farklı ihtiyaçlar da gözetilerek organize edilmesi, tasarlanması.

İşte kadın dostu kent kadınların yukarıda örnekler verdiğimiz, kadınların kente ilişkin ihtiyaçlarının doğru belirlenmesi ve kentlerin belirlenen bu ihtiyaçlara uygun tasarlanması ile hayat bulabilir ve bunun için de bu duyarlılıkla yerel yönetimlerin karar mekanizmalarında görev alacak, etkili olacak kadınların varlığı ve kadınlarla, kadın örgütleriyle işbirliği önemlidir.

Kadınların, kız çocuklarının içinde kendini rahat ve güvende hissettiği kadın dostu kentler, daha özgür, daha adil, daha barışçıl, özlemini duyduğumuz, mümkün olmasını istediğimiz bir dünyanın anahtarı olabilir. **Neden olmasın?**

Semtimize kadın muhtarları

Mart sayımızda semtimize kadın muhtarları ile sohbet edelim, kadın muhtar olmanın ne anlama geldiğini, "kadın dostu" mahalleler kurmada yapılabilecek iş birliğini, bir de onların gözünden Ayrancı'da kadın olmayı konuşalım istedik.

ELÇİN ÖZ

Güldane Tenç

İlk görüştüğümüz muhtarımız, Aziziye Mahallesi muhtarı Güldane Tenç oldu.

Güldane Hanım, 1980'li yılların başında evlilik nedeniyle Mersin'den Ankara'ya, Ayrancı'ya gelmiş. Daha önce eşi muhtarmış, eşinin yanında çok zaman geçirir, ona yardım edermiş. Kocasının muhtarlıktan ayrılmasından sonra Güldane Hanım muhtar olmuş. Güldane Hanımla sohbetimize, aslında bir gün önce Ayrancı'da kadın olmak üzerine sohbet ettiğim bir arkadaşımın, "kadın muhtarların mahalleye nasıl katkısı olabilir, bu anlamda bir fark yaratıklarını düşünüyor musun"

Aziziye Mahallesi Muhtarı Güldane Tenç: Üst yaş grupları için daha fazla merkeze ihtiyaç var.

sorum üzerine ortaya attığı bir karşı soru ile başlamak istedim. Arkadaşım aslında ne beklediğimi söyleyebilmem için muhtarların görev ve yetki alanlarını bilmem gerekir demişti; işte ben de ilk olarak bu soruyu sordum Güldane Hanım'a; muhtarlar ne yapar? dedim.

Güldane Hanım, 2006 da yapılan yasa değişikliği ile muhtarların görevlerinin çok sınırlandırıldığını, daha önce muhtarlar tarafından yapılması zorunlu olan kayıtlar, verilmesi gereken belgelerle ilgili yetkilerin Nüfus Müdürlüklerine geçmesi, online sistemin gelişmesi, e-devletin ortaya çıkmasıyla mahalleli ile tanışıklığa vesile olacak ortamın ortadan kalktığını, şu anda tanımlanmış en önemli görevlerinin adresine ulaşmayan tebligatları kabul etmek ve üç

ay boyunca saklamak olduğunu; bunun da yetkiden çok görev olarak ifade edilebileceğini söyledi. Öte yandan mahallede eski olmaktan kaynaklanan ve mahallenin de uzun yıllar burada ikamet eden bir nüfusu barındırmasından ötürü, ikamet edenleri tanıyabildiğini; genel olarak mahalle halkının ihtiyaçları konusunda duyarlı ve bilinçli olduğunu, birçok kez ihtiyaçlarını ve taleplerini ilgili mercilere bildirme konusunda da bu bilince uygun davranabildiğini; kadınlar açısından da kendilerini rahat hissedebildikleri, rahat bir semtte olduğumuzu söyledi. Güldane Hanım'a göre en önemli ihtiyaçlardan birisi belli bir yaş üstünün sosyalleşebileceği, sosyal aktiviteler yapabileceği alanlar, merkezler. Semtimize sınırları içerisinde, Çankaya Belediyesi'ne

ait böyle bir merkez olsa da daha fazlasına ihtiyaç duyulduğunu belirtiyor Güldane Hanım.

Son yıllarda iktidar makamlarının dillerinden düşürmediği, öne çıkardığı, sık sık buluşmalar organize ettiği muhtarlıkların, bir yandan yetki alanlarının her geçen gün daraltıldığı bilgisi şaşırtıyor beni; öte yandan çocukluk yıllarımın muhtarları, muhtarlıkları geliyor aklıma, bir çoğunu çok net hatırladığımı, çünkü çeşitli vesilelerle hep yolumun, yolumuzun muhtarlara düştüğünü hatırlıyorum; bir mahalleye taşınmak, bir mahalleden ayrılmak, okula, işe başlamak, çeşitli başvurular yapmak illa ki yolumuzu muhtarlara, muhtarlıklara düşüren bir neden oluyordu.

Güvenevler Mahallesi Muhtarı Seviye Ardiç Çelik: Kadın muhtar olmak sorunları tespitinde bir avantaj.

Seviye Ardiç Çelik

Güvenevler Mahalle muhtarı Seviye Ardiç Çelik'le görüşmemizi koşullarımız nedeniyle telefonla yapabiliyoruz.

Seviye Hanım da 50 yıllık mahalleli; çocukluğu, gençliği Ayrancı'da ve hatta uzun yıllar muhtarlık yapan babasının yanında, muhtarlıkla çok iç içe geçmiş, babasına yardımcı olmuş; sonunda insanlarla iç içe olmasını sağlayan bu işi sevdiğini

düşünerek, 2009 yılında girdiği muhtarlık seçimini kazanarak, o günden beri muhtarlık yapmaya devam ediyor.

Seviye Hanım eski bir mahalleli, eski bir muhtar kızı ve 12 yıldır da muhtar olması nedeniyle, özellikle uzun süredir Ayrancıyı mesken tutmuş mahalle sakinlerini tanıyor olsa da muhtarların artık kayıt tutmamasının mahallede oturanları eskisi kadar tanımamaları sonucu yarattığını ama kendi muhtarlık mekanı sağlık ocağı ile aynı katta olduğu için, oraya gelenlerle ilişkilenebileceğini önemseydiğini söylüyor.

Seviye Hanım da hem bir mahalleli hem bir muhtar hem de genç bir kız çocuğu annesi için Ayrancı'da kendisini her zaman daha rahat ve güvende hissettiğini; kentlerin farklı ihtiyaçlara göre

tasarlanması önemli ve gerekli olsa da Ayrancı'nın bu anlamda kadınların da ihtiyaçlarına denk düşen bir mahalle olduğunu ama farklı ihtiyaçlara uygunluk anlamında elbette eksiklikler de barındırdığını söylüyor. Seviye Hanım da kadın muhtar olmanın, insanlarla ilişki kurma, ihtiyaçları bu anlamda tespit etme konusunda avantaj yarattığını söylüyor.

Bu hoş sohbetlerden çıkardığımız sonuç, 2007 yılından beri kayıt tutma, belge verme yetkilerinin kalkması ile neredeyse yetkisiz hale gelmiş, en önemli görevleri adrese ulaşamayan tutanakları kabul etmek ve saklamaya dönüştürülmüş muhtarların aslında istenirse kent, mahalle hakkımız üzerinden ihtiyaçlarımızın belirlenmesine, bunun daha etkili ifadesine,

Ev içi şiddet ayrı evlerde yaşayan tarafları da kapsar

İstanbul Sözleşmesi çerçevesinde ev içi şiddet, aynı evde yaşıyor olsun ya da olmasın mevcut ya da eski eş ya da partnerler arasında yaşanan her türlü şiddeti içerecek şekilde anlaşılır.

İstanbul Sözleşmesi yaşatır

mahalle içi ilişkilenebilir, bir üst boyutu olarak dayanışmaya hizmet eden çok önemli bir işlevi olabilir ve bir kenti, mahalleyi oluşturan sakinlerin ihtiyaçlarının farklılığını fark eden bir anlayışla bu işin yapılması yapılacakları farklı kılabilir. Kadın muhtarlarımız onlara tanımlanmış alanla yetinmeyerek mahalleliyle ilişkilenebilir önemli buluyorlar; her koşulda kadınlar için güvenli ve rahat hissettikleri bir alan olduğunu düşündükleri semtimize, kadın dostu bir mahalle oluşturma konusunda bir iş birliğine de çok açık ve gönüllü görünüyorlar.

Ayrancı Mahallesi Muhtarı Elif Doğan: Mahallemiz kreş imkanı anlamında yetersiz.

Elif Doğan

İkinci ziyaretimi Ayrancı Mahallesi Muhtarı Elif Doğan'a yapıyorum.

Elif Hanım, muhtarlık mekanının çevresinde oluşturduğu minik, özenli bahçesi, bostanı ile güzel havalarda belli ki mekanını, yakın çevrede oturan mahalleli için cazibe merkezi haline getirmiş. Sabah erken saatlerde gidiyorum Elif Hanım'ın yanına, sohbetimiz sık sık gelen geçen mahallelinin, çay molası vermek isteyen belediye çalışanı arkadaşların selamıyla, hal hatır sormasıyla kesiliyor.

Elif Hanım eski bir mahalleli olmakla birlikte muhtarlıkta yeni. Siyasetin farklı kademelerinde, vekillik dışında her görevde bulunduğunu ama iki yıldır yaptığı muhtarlığın kendisine ayrı bir zevk verdiğini, muhtarlığın siyasetin en dolaysız biçimlerinden birisi olduğunu söylüyor; "Muhtarlık gönül işi diye düşünüyorum. Aslında yasal görevimiz neredeyse tebligatla sınırlı ama biz gönlümüzü koyarak

mahallemizde bir şeyler yapmaya çalışıyoruz" diyor. Şöyle devam ediyor Elif Hanım:

"Muhtarlığın içini biz dolduruyoruz; pandemi süreci mahalle sakinlerine daha fazla ulaşmak için vesile oldu ama olmasaydı da ben bu ilişkilenebileceğimi önemsiyorum; bahçemiz, bostanımız bu anlamda önemliydi, birtakım etkinlikler düzenlemek vardı aklımda. Muhtarlık mevzuatı üzerinden bizlere çok fazla yetki vermese de ihtiyaç tespiti anlamında çok önemli.

Genelde insanların daha rahat yaşadığı bir semt olsa da salgın sürecinde ekonomik sıkıntılar bizim mahallemizde de görülmeye başlandı; dışarıdan yaşlı bakımı için gelen kadınlar, ev temizliğinde çalışan kadınlar mağdur oldu. Şiddet olayları fark edilir oldu. Ekonomik sıkıntının direkt yükü kadına yansıyor, iki gündür buraya gelen 39 yaşında bir kadın var mesela, üç çocuklu ve zor durumda. Eşinden şiddet görüyor ancak bir işi yok, bırakıp gidemiyor da. Ayakları üzerinde durmak ve şiddet uygulayan kocasından ayrılmak istiyor. Kocasını işsiz ve bağımlı bir başka genç kadın yine benimle yaşadığı sıkıntıyı paylaşıyor.

Mahallemiz eğitim olarak da ekonomik olarak da Türkiye ortalamasının üzerinde yer alıyor ve burada yaşayan kadın sakinlerimiz genelde mahallemizi güvenli buluyorlar. Bir sorun olduğunda da

kadınlar bundan daha çok rahatsızlık duyuyorlar ve çözülmesi için ya bizlerle ilişki kuruyorlar ya da ilgili belediyelere doğrudan başvuruyorlar. Geçenlerde Reşat Nuri'nin sokak lambaları arızalanmıştı mesela, kadın mahallelimiz hemen ilettili. Öte yandan mahallemizin kreş imkanı anlamında yetersiz olduğunu ve bu yönde talep olduğunu biliyorum. Gündüz bakım evimiz yok. Üst yaş grupları için Bahar Evimiz var ama o da yeterli değil. Bu yönde de yoğun bir talep olduğunu söyleyebilirim. Yetkilerimiz kısıtlanmış olsa da bizim ihtiyaçları tespit edip belediyeye taşımak gibi bir işlevimiz olabiliyor, aslında yapmaya çalıştığım tam da bu."

Peki şiddete uğrayan kadınların bilgisi mahallemizde muhtarlara ulaşıyor mu?

Listesi bile geliyor diyor Elif Hanım: "Balgat'da İçişleri Bakanlığı'nın bir birimi var, 10 Nisan Karakolu tamamen ev içi şiddet, kadına yönelik şiddete ayrılmış bir karakol; onlar zaman zaman mahallemizde şiddet gören kadınlar konusunda bizden yardım alıyorlar. Şiddet konusunda birebir izlediğim bir aile oldu. Barodan yardım alarak boşanmalarına yardımcı oldum. Binalarında da destek görmüş şiddet gören mahalle sakinimiz kadın. Kızı aile sorunlarından dolayı okuldan ayrılmıştı, şimdi mezun olacak. "Bu konuda mahallenin kadınları ile bir iş

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet

İstanbul Sözleşmesi, "toplumsal cinsiyet", "toplumsal cinsiyete dayalı şiddet" kavramlarına açık tanımlar getiren (m.3) ve kadına yönelik şiddetle toplumsal cinsiyet eşitsizliği arasında bağ kuran ilk sözleşme olma özelliğini taşıyor.

İstanbul Sözleşmesi yaşıyor

birliğini önemli bulduğunu söylüyor Elif Hanım.

Mahalleyle ilgili güzel niyetleri var Elif Hanım'ın; bu yaz muhtarlık bahçesinde açık havada resim kursu organize etmek istiyor, gönüllü resim hocası ile bağlantı kurmuş bile. Salgın öncesi başladığı mahalleliyle geziler düzenleme niyetini koruyor. Bir de "yaşlılara yönelik bir şey yapmamız gerek" diyor, sosyalleşebilecekleri, güzel, anlamlı zaman geçirebilecekleri; bunun Ayrancı için önemli bir ihtiyaç olduğunu altını çiziyor. Yine mahallesindeki çocuklu kadınların gündüz bakım evi, kreş beklentilerini de vurguluyor.

Elif Hanım'a göre muhtarlığın hafızası yok, kişisel çabalarıyla yaptığı işi daha örgütlü hale getirmek istiyor. "Keşke muhtarlıkların kendi bütçesi olsa" diyor, daha örgütlü bir zincir oluşturmak istiyor. "Belediyelerin muhtarlık müdürlükleri var, yasayla kurulmuş, işlerimizin onunla yürütmesi gerekiyor. Belediyelerle ilişkide bizim kişisel ilişkilerimiz devreye giriyor, bunun daha yasal bir çerçevesi, kalıcı bir niteliği olmalı" diyor.

Güzeltepe Mahallesi Muhtarı Nurten İşçi: Sorunların belediyelere iletilmesinde muhtarlık etkili bir konum.

Nurten İşçi

Elif Hanım'dan sonra Güzeltepe Muhtarı Nurten İşçi'yle görüşüyorum. Nurten Hanım da siyasetle farklı düzeylerde uğraşmış ve son olarak, 2009 da seçilerek 12 yıldır yapageldiği muhtarlıktan büyük zevk almış. O da Hoşdere üzerinde, gelen geçen mahallelinin kafasını uzatıp hal hatır sorduğu bir mekan oluşturmayı başarmış. Mahallenin sorunlarının tespit edilmesi ve bunların belediyelere iletilmesi konusunda muhtarlığın önemli

ve etkili bir konum olduğunu söylüyor; daha önceki siyasi deneyimleri bu pozisyonunu etkili kılmada önemli bir deneyim oluşturmuş.

"2009 da seçildim, bir süre sonra adrese dayalı sisteme geçildi; ben zaten önceki sisteme karşı çıkanlardandım, belgelerden para alınmaması lazım; devletin bizi resmi prosedürünün içine alması gerekiyordu. Ama yine de yetkimiz yok belki ama ben muhtar olarak aradığım zaman etkili olduğumuzu biliyorum" diyor.

Elif Hanım da söylemişti, Nurten Hanım da kadın muhtar olmanın, mahallelinin sorunlarını aktarma, dertleşme konusunda avantaj yarattığını söylüyor; "kadın

olmanın farklı bir tarafı var, sizle daha rahat iletişim kuruyorlar; her yaşta erkek ve kadın daha rahat derdini anlatıyor, daha nezaketli, saygıya dayalı bir ilişki kuruyorlar." Şiddet gören bir kadının, ekonomik sıkıntı yaşayanın gelip kendisini kadın bir muhtara daha rahat ifade edebildiğini, nitekim bu tür sorunların kendisine de geldiğini ve doğru yönlendirmelerle destek olmaya çalıştığını söylüyor.

Nurten Hanım'a göre de her geçen gün güvensizleşen ülke ve dünya koşullarında Ayrancı her şeye rağmen sakinlerine, özellikle de kadınlara güvenli bir alan yaratıyor; ulaşımıyla, sokak güvenliğiyle, sosyalleşme

alanlarıyla, komşuluk hukukuyla, farklı yaş gruplarından, farklı konumlarda, koşullarda kadınların pek çok yere göre kendisini burada daha rahat hissettiğini, kendi deneyiminin de bu yönde olduğunu söylüyor. Kreş, büyük yaş grubunun sosyalleşebileceği alanlar ve park ihtiyacı Nurten Hanım'ın da altını çizdiği konular.

Nurten Hanım özellikle muhtarlık kurumunun geliştirilmesi, güçlendirilmesi üzerinde duruyor; iki dönemden fazla muhtarlık yapılmamasını, aktif, dinamik, teknolojiye yararlanabilen daha genç, eğitilmiş ve duyarlı insanların muhtarlık konusunda teşvik ve destek görmesini önemli buluyor.

KADININ VE KADIN YURTTAŞIN HAKLAR BİLDİRGESİ

Bu metin ilk olarak Felsefe Kültür Sanat Derneği Mavi Çoraplılar Atölyesi kapsamında Fransızca aslından Türkçeye kazandırılmıştır.
Olympe de Gouges (7 Eylül 1791)

GİRİŞ

ERKEK⁽¹⁾, adil olma yeteneğine sahip misin sen? Bir kadın soruyor sana bu soruyu; en azından bu hakkını kenara atamazsın onun. Söyle bana? Sana kim verdi, benim cinsiyetimi ezen egemenlik hakkını? Gücün mü? Hünerlerin mi? Yaratıcı bilgelinde gözlemler; eğer cesaretin varsa yaklaşmayı istediğin doğanın içinde tüm büyüklüğüyle şöyle bir gezin, senin baskıcı gücüne kaynak

oluşturabilecek bir örnek bul bana. Dön bak (remonter) hayvanlara, [yeryüzündeki] öğelere danış (consulter), bitkileri incele, nihayet organize maddenin⁽²⁾ tüm dönüşümlerine (modification) göz at; ve sana sunduğum bu apaçık araçları bulduğunda kanıtlarımı kabul et; yapabilirsen şayet, doğanın işleyişinde cinsiyetleri ara, araştır ve ayır et. İç içe bulacaksın onları her yerde, [çünkü] bu

ölümsüz başyapıtı her yerde birlikte ve tümüyle ahenkli bir işbirliğiyle yapıyor onlar.

Yalnızca erkek bu istisnayı kendisine uyduruk (fagoté) bir ilke edindi. O [erkek] bu aydınlanma ve sağduyu (sagacité) çağında, en kirliliğe, tüm zihinsel yetileri alıp bir cinsiyet üzerinde despotça komuta etmek istiyor; ve eşitlik haklarını yalnızca kendisi için kullanıp devrimden zevk alındığını iddia

ediyor –bu kadarını söyleyeyim, daha fazlasını değil.

- 1 Fransızcadaki "homme" sözcüğü hem insan hem de erkek anlamına gelir. Olympe de Gouge, Fransız Ulusal Meclisinde 1789'da okunan ve Türkçeye sıklıkla İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi olarak çevrilen La Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen metnini hem dilbilimsel, hem içerik hem de uygulama açısından Erkek ve Yurttaş Hakları Bildirgesi olarak nitelendirmektedir.
- 2 Yazar organize madde deyimini doğada canlılığın meydana gelişini ve canlılık içindeki doğanın işleyişini kastetmektedir.

Ulusal Meclisin şimdiki yasama döneminin sonunda ya da gelecek yasama döneminde kabul edilmek üzere sunulmuştur.

BAŞLANGIÇ

Anneler, kızlar, kız kardeşler, ulusun temsilcileri Ulusal Mecliste bulunmayı talep ediyor. Toplumun sefaletinin ve siyasal iktidarların ahlaki çürümüşlüğüne gerçek nedenlerinin, kadınların haklarının tanınmaması, unutulması ya da önemsenmemesinden kaynaklandığı dikkate alınarak; kadınların doğal, devredilemez ve kutsal hakları bir bildirgeyle ilan ediliyor; bu şekilde istenmektedir ki, bu bildirge toplumun bütün üyelerinin gözü önünde dursun, herkese hak ve yükümlülüklerini hatırlatsın; kadınların ve erkeklerin iktidarı kullanmaları siyasal kurumlar açısından kıyaslanılsın ve buna daha çok saygı gösterilsin; kadın yurttaşların basit ve su götürmez ilkelere dayanan şikâyetleri her zaman, anayasanın ve iyi geleneklerin korunması ve herkesin esenliği için etkili olabilsin.

Nihayet, annelik acılarındaki gibi cesaret ve güzelliği ile tanınan kadın cinsi, yüce varlığın himayesinde, kadının ve kadın yurttaşların haklarını bu bildirgeyle tanıyor ve ilan ediyor:

1. Kadın özgür doğar ve erkeklerle eşit haklara sahiptir (demeure). Toplumsal farklılıklar yalnızca genel fayda üzerine kabul edilebilir.
2. Her siyasal toplumun amacı, kadının ve erkeğin doğal ve devredilemez haklarını korumaktır: bunlar özgürlük, güvenlik, mülkiyet ve özellikle de baskıya karşı direnme hakkıdır.
3. Tüm egemenlik ilkesi kadının ve erkeğin birleşiminden başka bir şey olmayan ulustan kaynaklanır: hiçbir kuruluş, hiçbir birey, açıkça bundan [ulustan] gelmeyen bir yetkiyi kullanamaz.
4. Özgürlük ve adalet başkalarına ait olanı tümüyle [onlara] geri vermektir; erkeğin sürekli uyguladığı zorbalığa karşı, kadının doğal haklarının kullanım sınırı yoktur; bu yüzden bu kısıtlamaların doğa ve akıl yasaları tarafından yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.
5. Doğanın ve aklın yasaları, topluma zarar verecek tüm edimleri ortadan kaldırır: bu yasalarca korunan ve bilgelerin ve tanrısallığın yasaklamadığı hiçbir şey engellenemez ve hiç kimse bu yasaların açıkça emretmediği bir şeyi yapmaya zorlanamaz.
6. Yasa, genel istencin ifadesi olmalıdır; her kadın ve erkek yurttaşın, bizzat ya da temsilcisi aracılığıyla yasaların yapılmasına katılma hakkı olmalıdır; o [yasa] herkes için aynı olmalıdır. Yasa önünde eşit olan her kadın ve erkek yurttaş, yetenek ve erdemlerinden başka bir ayırım gözetilmeksizin, kamu hayatındaki her makam, memuriyet ve mevkilere eşit olarak gelmelidir.
7. Hiçbir kadın ayrıcalıklı [yasaların dışında] değildir; o [kadın] yasaca belirlenen koşullarda suçlanır, gözaltına alınır ve tutuklanır. Kadınlar da erkekler gibi bu ceza yasasına tabidir.
8. Yasa ancak açık ve zorunlu olarak gerekliliği beliren cezaları koymalıdır ve bir kimse ancak suçun işlenmesinden önce kabul ve ilan edilmiş ve kadınlara da meşru biçimde uygulanabilecek bir yasa gereğince cezalandırılabilir.
9. Her kadın suç işleyebilir; bu durumda [suçlu olan bir kadın olduğunda da] yasa tarafından belirlenen ceza kesinlikle uygulanır.
10. Hiç kimse, temel düzeyde farklı olsa bile inançlarından ötürü tedirgin edilmemelidir, kadın idam sehпасına çıkma hakkına sahiptir; bu sebepten eylem ve ifadeleri yasa tarafından korunan kamu düzenini bozmamak şartıyla, konuşma kürsüsüne⁽¹⁾ de çıkma hakkına sahip olmalıdır.
11. Düşüncelerin ve inançların serbest iletimi kadınların en önemli haklarından, çünkü bu özgürlük, babaların çocuklarıyla olan babalık bağlarını güvence altına almaktadır. Her kadın yurttaş, barbar bir önyargı tarafından gerçeği gizlemeye zorlanmaksızın özgürce şunu söyleyebilmelidir:

ben size de ait olan bir çocuğun annesiyim. Ancak bu özgürlüğün yasada belirlenen kötüye kullanılması hallerinden sorumlu olunur.

12. Kadın ve kadın yurttaşın haklarının güvencesi, daha büyük bir yararı zorunlu kılar; bu güvence, bu hakların tanındığı kişilerin ayrıcalığı için değil, herkesin yararı için olmalıdır.
13. Kamu gücünün devamını sağlamak ve yönetimin masraflarını karşılamak için kadın ve erkekten eşit ölçüde vergi talep edilir; o [kadın], bu yükümlülük ve ödevleri yerine getirdiğinden dolaydır ki, işlerde, mevkilerde, memurluklarda ve diğer mesleklerde aynı paya sahip olmalıdır.
14. Kadın ve erkek yurttaşlar, bizzat ya da temsilcileri aracılığıyla vergilerin zorunlu olup olmadığına karar verme hakkına sahiptir. Kadın yurttaşlar, yalnızca servetlerinde değil, resmi kurumlarda vergilerin toplanması, bunların kullanılması ve sürelerinin belirlenmesi sürecine de eşit oranda katılabildikleri takdirde bunu [eşit oranda vergi verme ve vergilerin zorunluluğunu] kabul ederler.
15. Vergi ödemesinde erkeklerle koalisyon içinde olan kadınlar, resmi devlet memurundan mali işlerle ilgili bilgi alma hakkına sahiptir.
16. Hakların güvencesinin olmadığı ve güçler ayrılığının belirlenmediği bir toplumun anayasası yoktur; biçimlendirilmesinde ulusu oluşturan bireylerin çoğunluğu işbirliği yapmadıysa, o anayasa yoktur ve geçersizdir.
17. Birlikte ya da ayrı ayrı, mülkiyet her cinsiyetin hakkıdır. Yasalarca belirlenmiş kamusal bir zorunluluk bunu açıkça gerektirmedikçe, ayrıca adil ve peşin bir tazminat ödenmedikçe, hiç kimse ulusun asli miras payından yoksun bırakılamaz.

SONSÖZ

Kadın, uyan; artık evrenin her yerinden duyulan mantığın seslerindeki haklarını yeniden tanı. Doğanın güçlü egemenliği, önyargı, fanatizm, hurafe ve yalanlarla çevrili değil artık. Gerçeğin yanan meşalesi budalalık ve zorbalık bulutlarını dağıttı çoktan. Tutsak erkek gücünü toparladı zincirlerini kırmak için, ama [gücü yetmeyince] seninkine de başvurmak zorunda kaldı. Özgürleşirken ise yoldaşına adil davranmadı o [erkek].

Ey kadınlar! Kadınlar, ne zaman kör olmaktan kurtulacaksınız? Devrimden kazandıklarınız nedir sizin? Daha çok küçümseme, daha çok hor görme biçimlerinden başka. Yolsuzluk dolu yüzyıllarda erkeğin zayıflığı üzerine yönetildiniz. Egemenliğiniz yıkılmış gitmiş, geriye ne kaldı elinizde? Erkeğin iktidarı, adaletsiz yargılar ve doğanın yüce kararnamelelerine dayalı bir şekilde sana ait olanı senden geri istiyor –böylesine iyi bir bağımlılıktan ne diye korkuyorsunuz ki? Cana⁽²⁾ evliliklerinin kurallarını koyanın nüktesi nedir? Kadınlar, seninle bizim aramızdaki ortak yanı yeniden soran; politik uygulamalarla kandırılmış ve tarihi geçmiş politik yapılarla duran Fransız yasa koyucularından, ahlaki düzenleyenlerden mi korkuyorsunuz? Bunların hepsi senin cevaplaman gerekenler.

İlkelerine aykırı mantıksız sözlerinin yarattığı zayıflıklarını inatla sürdürürlerse, boş üstünlük taslamalarının nedeninin gücüyle cesurca ona [erkeğe] karşı dur; felsefenin standartları altında bir araya gel; varlığının tüm enerjisini ver ve sonra o mağrur erkekleri gör; ayaklarınıza kapanan köleler gibi rezil olmayacaklar fakat yüce varlığın hazinelerini seninle paylaşmaktan gurur duyacaklar. Seni engelleyen ne olursa olsun, kendini özgür kılmak senin ellerinde; sen, yeter ki iste⁽³⁾.

- 1 Yazar burada meclis kürsüsünü kastetmektedir.
- 2 Incil'de İsa'nın ilk mucizesini Antik Filistin'de Cana şehrinde bir bayramda gösterdiği yazılıdır. Olympe de Gouge burada devrim sonrası Fransa'nın parlamentosu ile o bayramdakileri karşılaştırmaktadır.
- 3 Metin, yazıldığı tarihe ilişkin kadınların eğitim durumlarına yönelik güncel birtakım sorunlar üzerine devam etmektedir. Bir bütünlük olması açısından bizler çeviriyi burada tamamlamayı uygun gördük.

KENTİN İZİ

**MERVE
BİLGİÇ**
@mrv_blg

Uzun süredir burayı yazmak istiyordum, belki adından, belki dışarıda duran kocaman ahşap kantin masalarının çekiciliğinden. Sahibinin bir kadın olması ve yazının Mart ayına denk gelmesi daha da cezbedici oldu. Evet, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlu olsun! Hem bir işletmeci hem de Yoga uzmanı olan Anıl Hanım ile yaptığımız sohbette kadın olmanın zaten ne kadar değerli olduğunu bir kez daha hatırlayacağız:

Anıl Hanım sizi tanıyalım ve Kantin'in nasıl oluştuğunun hikayesine de giriş yapalım:

Bu anlamlı sohbet için öncelikle teşekkür ederim. Ankara Üniversitesi Biyoloji Bölümü mezunuyum, yani biyoloğum. Mesleğimi severek yapıyordum, yıllarca hastanelerde görev aldım. Önceleri çok rahatsız etmeyen ama daha sonra ciddi bir sağlık sorunu haline gelen bel fitiğim yüzünden işi bırakmak zorunda kaldım. Birçok yol denedim, tedaviler doktorlar... Daha sonra bu arayış içerisinde bir profesör doktor ile tanıştım ve bana yogaya başlamamı önerdi ve bu tavsiye ile yoga hayatıma girdi.

Sizin için bir kırılma noktası denilebilir mi? Hangi yıl oldu bu olaylar?

2013-2014 yılları arasında. Evet tam anlamıyla kırılma noktası oldu. Yoga eğitimlerim başladı, bunun yanında Fitoterapi üzerine yüksek lisans yapıyordum ve tiyatro eğitimlerim vardı. Bitkileri öğrenmek, doğal olmak benim için ön plana çıkmıştı, bu düşünce ile 5 kişi ortak olarak Ankara'nın ilk vegan kafesini Tunus Caddesinde açtık; ismi 'Veganka' idi.

Yoga eğitimleriniz devam ediyor bu sırada değil mi?

Tabi. Hatta yoga ile bel ağrılarımı yönetmeyi öğrendim. Bununla beraber doktor tedavilerim de devam ediyordu ve bir süre sonra yoga her şeyin önüne geçti. 2016 yılında Atölye Yoga stüdyosu açıldı. Burada seanslar veriyorum hala, uzmanlar yetiştiriyoruz.

Peki ya Kantin?

Tüm bunların sonunda yoga stüdyosuna gelenler hep sağlıklı,

Farabi Sokak'ta bulunan adı gibi gerçek ve doğal bir işletme burası. Zaten "Kantin" kelimesini görünce, öğrencilik yıllarımızın, uğrak yeri olan kantinleri gülümseyerek hatırlıyoruz. Anıl Hanım'ın 'kantinini' görünce de aynı şey oldu; samimiyet ve geçmiş.

Kantin-Organic

doğal, organik, beslenmek istediklerini söylüyorlardı. Hani olur ya spor salonlarında, spor sonrası vitamin barlar, insanlar gider orada sağlıklı bir şeyler içer. Biz de eşimle bu fikri hayata geçirelim dedik ve 'Kantin-Organic' adında bu mekanı açtık.

Harika! Tam ihtiyaç doğrultusunda olmuş, siz de her şey birbirini tamamlamış gibi. Kantin'de neler bulabiliriz?

Kantin'de vegan ve vejeteryan ürünler var, organik doğal ürünler var. Gittiğim yerlerde insanlarla tanışıp yerel-doğal ürünlerini hem anlaşma yaparak satıyorum, onlara da destek oluyorum hem de değişik ürünler keşfetmiş oluyorum. Aynı zamanda burası organik bir market, glutensiz ürünlerimiz de mevcut.

Aslında sizin hikayeniz de tam olarak mücadelecisi, emek veren, vazgeçmeyen bir kadının hikayesi ve gördüğüm kadarıyla Ayrancı Semtinden hiç kopmamışsınız. Neden Ayrancı?

İlk başta; yaşadığım yer yıllardır, çevrem burada. Ayrancı, bilinç düzeyi yüksek olan insanları barındırıyor. Bunu deneyimledim, çok insanla

karşılaşarak. İnsanlar samimi, birbirine selam veriyor, bu da daha fazla güven duygusu hissettiriyor. Bir de alternatif grup çok fazla, bu tür aktivitelere açık bir semt.

Sizce Ayrancı güvenli mi? Ayrancı'da kadın olmak nasıl? Kadın, erkek, çocuklar eşit olarak her şeyden yararlanabiliyor mu? Gece rahat dışarı çıkabiliyor musunuz? Ulaşım kolay mı?

Ayrancı'da şimdiye kadar ciddi bir sorun yaşamadım. Geç saatlerde iş çıkışı tek başıma eve gittiğim de oldu. Tabi her zaman gelişmeye açık bir yer. Sokaklar korkutucu değil ama bazı ara sokaklarda daha fazla aydınlatma yapılabilir. Kadın-erkek olarak ayırmak istemem. İnsanın yaşayabileceği bir yer olmalı. Bu her yer için geçerli. Yaşam odaklı olmalı yapılan her şey.

Çocuklu anneler için, sokaklar uygun mu? Spor etkinlikleri, kreşler yeterli mi? Herkes yararlanabiliyor mu?

Sağlık hizmetleri yetersiz. Yogaya çok fazla hamile kadın geliyor. Gerek onlar için, gerek bebek arabalı kadınlar için yollar, kaldırımlar yürümek için uygun değil. Hem çok eğimli hem de geçişlerde rampalar yok. Ayrancı daha önce de dediğim gibi farklı aktivitelere açık bir semt. Bunların çoğunu spor aktiviteleri oluşturuyor. Yoga stüdyoları, pilates stüdyoları, fitness salonları vs. Çocuklu kadınların, çocuklarını rahatlıkla bırakabilecekleri daha fazla kreş olmalı.

Siddet olayları için ne yorum yaparsınız? Bulduğunuz semtte hiç başınıza geldi mi veya tanık oldunuz mu?

Şiddetin her türüsü her canlı için çok kötü. Burada hiç başıma gelmedi veya tanık olmadım ama eğer olursam kesinlikle sesimi çıkarırım yani fark edilmesini sağlarım. Dilerim ki tüm kentler, mahalleler, sokaklar her zaman herkes için yaşanabilir yerler olur.

Bu güzel sohbet ve bilgiler için teşekkürler. Semtimizde özellikle kadın çalışanların bu kadar çok olması ve mücadelecisi olması her zaman o yeri ileriye taşıyacaktır.

Koraltan Konutu'nda bir dönem ve bombalarla gelen hazin son

AYRANCI ANTOLOJİSİ

LEVENT CİVELEKOĞLU

lcivelekoğlu.blogspot.com

Yeni TBMM'nin inşası

Türk siyasi tarihinde önemli yeri olan Ulus'taki II. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetersiz kalması üzerine 4 Aralık 1936'da yeni bir bina yapılmasına karar verilmişti. Temeli 26 Ekim 1939'da atılabilen yeni meclis binasının inşaatı ancak 22 yıl sonra tümüyle tamamlanmış ve 6 Ocak 1961 Cuma günü, Kurucu Meclis Toplantısıyla resmi olarak hizmete açılabilmişti.

Türkiye'nin yeni Millet Meclisi'nin kanatları altında adeta özenle korunan, kimliği meçhul bir Ankara Villası dikkat çekmektedir. Villa, 1960 öncesini bilenlerce **Koraltan'ın Evi**, 1960 sonrasında yaşayanlarca da **Halkevleri Genel Merkezi** olarak hatırlanır.

1939 yılına ait hava fotoğraflarında görülmesi, villanın 1931-39 yılları arasında inşaa edilmiş olabileceğine işaret eder. 1934-1949 yılları arasında Vedat Nedim Tör tarafından yayınlanan **"La Turquie Kemaliste"** in 1939'da yayınlanan bir sayısında fotoğrafının olması da bunu destekleyen bir belgedir.

Villanın gerçekte kim için ve kimin tarafından yapıldığına dair bir ipucu yoktur. Ancak benim kanım bu villanın bir şahıs için inşaa edilip belli bir zamandan itibaren kamulaştırılmış olduğu yönündedir. **İlk inşaat**

1928-29 yıllarında çekilmiş olan eski bir Ankara manzarasında III. TBMM'nin inşaa edileceği büyük boş arazinin doğusunu sınırlandıran Atatürk Bulvarı'nın kenarında bazı evlerin yapıldığı görülmektedir. Bu evlerin içerisinde en belirgin olanı

Demirağ Ailesi kimdir?

Abdurrahman Naci Demirağ (1890-1944), Divriği'nin eski ailelerinden Mühürdarzâdeler'e mensup olan Abdurrahman Naci Demirağ, CHP'den VI. ve VII. Dönem Sivas Milletvekili olmuştur. Demirağ'ın oğlu ünlü sinema yönetmeni, yapımcısı ve senaristi Turgut Demirağ (1921-1987), G. Kaliforniya Üniversitesi Sinema Bölümü'nde eğitim görüp Türkiye'ye döndüğünde adını babasının adının baş harflerinden alan AND Film adlı bir yapım şirketi kurmuştu. Turgut Demirağ'ın ses ve sahne sanatçısı Rüçhan Çamay ile evliliğinden Melike Demirağ, 1970 yılında Milliyet Gazetesinin düzenlediği yarışmada Türkiye Güzeli seçilen Afet Tuğbay (Karacan) ile evliliğinden de Ali Koç'un eşi Nevbahar Demirağ dünyaya gelmişti.

Türkiye'nin yeni Millet Meclisi'nin kanatları altında adeta özenle korunan, kimliği meçhul bir Ankara Villası dikkat çekmektedir. Villa, 1960 öncesini bilenlerce Koraltan'ın Evi, 1960 sonrasında yaşayanlarca da Halkevleri Genel Merkezi olarak hatırlanır.

M. Abdülhalik Renda'nın (1881-1957) Maliye Bakanlığı'nı yürüttüğü sırada (Ocak 1924-Mart 1925) satın aldığı bağ içerisine yaptırdığı belirgin sivri çatılı kulesi ile Sarı Köşkü'dür.

Abdülhalik Renda'nın Sarı Köşk'ünün hemen yanındaki boş araziye de daha sonraları Koraltan Evi ya da Halkevleri Genel Merkezi olarak adlandırdığımız **"Modern Ankara Villası"** inşaa edilir.

Renda, 5 Şubat 1926'da günlüklerine not düşerek köşkün bitişiğindeki bu arsayı da alma niyetinden bahseder.

Yine günlüklerinden arsayı satın almış olduğunu fakat daha sonra da **A. Naci Demirağ'a** sattığı anlaşılıyor.

"Mali vaziyetim geçen senekinden iyidir. A. Naci (Abdurrahman Naci Demirağ) arsamın mütebaki kısmını aldı. Bu surette bütün borçlarımı vermiş oldum...."

Notlardan anlaşılan, bu arsanın üzerine konu ettiğimiz **"Modern Ankara Villası"** 1935 sonrasında yıllarda inşaa edilmiştir.

İstimplak edilerek TBMM mülkiyetine geçiş

Abdülhalik Renda'nın Sarı Köşkü

ve bir yıl öncesinde aniden vefat eden Demirağ'ın evi (**Modern Ankara Villası**) 19 Temmuz 1945'te istimplak edilmiş, ancak Renda'nın **Sarı Köşkü** ve diğer evler yıkılırken bu eve dokunulmamıştır.

Belki de yeni meclis binasının yol projesinde bir değişikliğe gidildiğinden, binanın yıkılmasına gerek kalmamış ve TBMM'nin mülkiyetine geçmişti.

Demokrat Parti'nin kuruluşu ve politik gelişmeler

1945 yılında **Toprak Reformu Yasası**'na tepkiyle başlayan parti içi muhalefetin huzursuzluğu giderek artmıştı. 21 Eylül günü **Adnan Menderes, Fuad Köprülü, Refik Koraltan** CHP'den ihraç edilirler. **Celal Bayar** da önce vekillikten sonra üyelikten istifa eder. Bu tartışmaların sonunda 7 Ocak 1946'da Demokrat Parti siyasi hayatına başlar.

1950 yılında yapılacak genel seçimlerde DP %55,2 ile 416 sandalye, CHP %39,6 ile 69 sandalye kazanır. 22 Mayıs 1950'de Celâl Bayar Türkiye'nin 3. Cumhurbaşkanı seçilir ve DP Başkanlığı'ndan ayrılır. Aynı gün Adnan Menderes Başbakan, Mehmed Fuad Köprülü Dışişleri Bakanı olarak atanırken, **Refik Koraltan** Meclis Başkanı olur.

On yıl boyunca üç kez seçim galibi gelen DP siyasete damgasını vurur. Celâl Bayar Cumhurbaşkanlığı, Adnan Menderes Başbakanlık, Refik Koraltan Meclis Başkanlığı görevlerini kesintisiz sürdürecektir.

Modern Ankara Villası artık TBMM başkanlık konutudur

İstimplak sonrasında nasıl kullanıldığını bilmesek de **"Modern Ankara Villası"**nın 1951 Nisan ayı öncesinde artık Meclis Başkanlığı Resmi Konutu olarak kullanılmaya başlandığını düşünebiliriz. Çünkü Koraltan ailesi Nisan 1951 öncesi Ziya Gökalp Caddesi üzerindeki kendi küçük apartmanlarını boşaltmış ve **Türkiye Jokey Kulübü**'ne kiraya vermişlerdi.

İşte bu nedenle biliyoruz ki TBMM Başkanı Refik Koraltan ve ailesi artık **"Modern Ankara Villası"**nda yaşamaya başlamışlar, bu nedenle de ev o dönemde **"Koraltan Evi"** olarak anılmaya başlamıştı.

Koraltan ailesine yakın hatta akrabası olan ve o sıralar ilkokulda okuyan bir kız çocuğu **Sevgi Yücel**, anılarında villanın içini çocuk gözüyle şöyle tanımlamıştı¹

"...Oraya gitmek için can atardım. Salondaki havuzda yüzen kırmızı balıkları seyredebilmek için. Atatürk Bulvarı üzerinde bulunan iki katlı bir binaydı ve bir saray gibi döşenmişti. 'O' hep biz ziyarete gittikten bir süre sonra gelirdi. Çocuğum diye başımı falan oksamazdı; elimi sıkardı. İnanılmaz heybetli ve yakışıklıydı. Orası TBMM Meclis Başkanının resmi 'ikametgâhı' idi 'O' da Refik Koraltan'dı. Bina önce Halk Evi oldu, sonra yıkıldı. Bugün aynı yerde küçük ve bakımlı bir park var..."

¹ Coşkun Ertepinar, Bir Politikacının Anıları.

1950 seçimlerinden sonraki on yıl içinde Menderes ile İnönü sadece bir kez bir araya gelirler. 22 Nisan 1955 tarihli akşam yemeği Meclis Başkanı **Refik Koraltan**'ın bu evinde tertiplenir.

Yani "**Modern Ankara Villası**" yine çok nadir ve tarihi bir ana tanıklık etmiştir. Şöyle anlatır Şevket Süreyya Aydemir o buluşmayı;

"...ruhsuz, maksatsız, hayal kırıcı bir buluşma! Öyle denilebilir ki, kaderin elinin bu düğümleri bir gün bir 27 Mayıs İhtilali ile koparıp atmasının fal tal örgüsünde, bu son ve davet sahipleri için biraz da taksirli buluşmanın, galiba bir müdahalesi vardır. Çünkü, Muhalefet Partisi Lideri, o küçük ve son ümit kırıntısını da sanıyorum ki asıl o gece kaybetmiştir."²

DP, mecliste ezici çoğunluk elde etmenin verdiği özgüven ile muhalefet milletvekillerine göz açtırmamaya başlamıştı.

Bu durum parti içerisinde, hatta Meclis Başkanı **Refik Koraltan** tarafından da dile getirilir olmuştu. Üstelik Cumhurbaşkanı Bayar bile tarafsızlığını koruyamamış, açık ya da gizli olarak muhalefete karşı cephe almıştı. Yol arkadaşı Menderes'in agresif tutumu ve tırmanan siyasi gerilim Koraltan'ın günlüklerine de yansiyordu.

Tüm bu koşullar altında bir askeri darbenin ayak sesleri duyulmaya başlanmıştı adeta. On yıllık DP iktidarının icraatlarının yarattığı toplumsal muhalefetinin yankılarıydı bunlar. Huzursuzluğa karşı ilk tepkiler yine gençlikten geliyordu. İstanbul ve Ankara'da Sıkıyönetim ilan edilmiş, toplantı ve gösteriler yasaklanmıştı.

5 Mayıs günü "**555K**" (5. ayın 5'inde saat 5'te Kızılay'da) koduyla toplanan kalabalık bir öğrenci grubunun Kızılay'daki protestosunu yatıştırmak için gelen Menderes, kalabalık tarafından itilip kakılmıştı.

21 Mayıs'ta Harp Okulu öğrencileri Zafer Anıtı'na kadar "**sessiz bir yürüyüş**" yapmıştı. "**Harbiyeliler'in ayaklanması**" olarak nitelendirilen bu gösteride öğrenciler, Zafer Anıtı'nın önünde marş okuduktan sonra dağılmıştı.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, 22 Mayıs'ta 5 kişinin beraber dolaşmasını yasaklamış, "**haberleşmeye**" sansür koymuştu. Olaylar üzerine Cumhurbaşkanı Başyaveri Mustafa Tayyar, Bayar ile birlikte Koraltan'ın evinde buluşurlar. "**Modern Ankara Villası**", bir kez daha tarihi bir ana tanıklık etmiştir.

Aynı gün Başbakanlık'taki toplantıda Harp Okulu'nun İzmir'e nakli kararlaştırılmış, karar Harp Okulu Komutanı Tuğgeneral Sıtkı Ulay'a bildirilmişti. Ancak Ulay da örgüttendi ve bu haberi arkadaşlarına uçurmuştu.

26 Mayıs'ı 27 Mayıs'a bağlayan gece 38 kişilik İhtilal Komitesi, Harp Okulu'nda Tümgeneral Cemal Madanoğlu başkanlığında toplanmış ve 27 Mayıs gününün ilk saatlerinde tanklar harekete geçmiş, saat 03'te Ankara Radyosu'nda marşlar çalınmaya başlanmış, ardından da Albay Alparslan Türkeş tarafından bildiri

2 Şevket Süreyya Aydemir (1897-1976), 10 Mart 1968, Cumhuriyet Gazetesi'nin dördüncü sayfasında "İkinci Adam 1950 ve Sonrası / Verimsiz Çabalar" başlıklı makalesi

ile "**ihtilal**" duyurulmuştu.

Menderes Eskişehir'de tutuklanmıştı. Koraltan'ın tutuklanışını ise görevli harp okulu öğrencisinin **Milliyet Gazetesi**'ne verdiği röportaj üzerinden okuyoruz;

"**Sabah alaca karanlıkta kapıyı çaldık. Önce uzun bir müddet açmadılar. Havaya birkaç el ateş ettik. Bunun üzerine kapı açıldı. İçerde üç kadın vardı. Biri yaşlı ve hasta idi. Sorduk kimdir diye, 'eşi' dediler. Diğer genç Alman kadını ise Türkçe bilmiyordu. Hizmetçi bu kadının Koraltan'ın yakın arkadaşı olduğunu söyledi. O sırada Koraltan gömlek ve pantolon giymiş olarak odasının kapısında gözüktü. Biraz şaşırılmış haldeydi. 'Ne istiyorsunuz?' diye sordu. Kendisini alıp Harb Okulunda misafir etmeye götürceğimizi söyledik. İtiraz etmedi, ceketini giydi. Yalnız tam kapıdan çıkarken bir milli irade lafı etti. O zaman 'Milli irade orduda' cevabını verdik. Kolundan tuttuk ve otomobile bindirdik. Yolda hiç bir şey konuşmadı. Harb Okulunda üstlerimize teslim ettik."**

Böylelikle Protokolün bir numarasına, Meclis Başkanı'na tahsis edilmiş ve resmi bina olarak tescillenmiş "**Modern Ankara Villası**" için bir dönem kapanmıştı. Villa Koraltan ailesi tahliye ettikten sonra, bir süre boş kalacaktı.

"Modern Ankara Villası"nın yeni kimliği: Türk-Kültür Dernekleri

Cumhuriyet'in getirdiği değerleri geniş halk kitlelerine ulaştırmak için 1932 yılında açılan Halkevleri'nin sayısı zaman içerisinde büyük bir artış gösterir. Ancak 1950 seçimleriyle iktidara gelen DP'nin girişimiyle 8 Ağustos 1951'de TBMM'de kabul edilen 5830 sayılı kanun ile Türkiye'deki bütün Halkevleri kapatılır ve malları hazineye devredilir.

Başbakanlık Müsteşarı olan Alparslan Türkeş, 18 Ağustos 1960 günü

"**Halkevleri ve Türk Ocakları miadını doldurmuştur, faydalı olsalar da politikacı fideliği haline gelmiştir, politikadan bağımsız kültür ocakları ihdas edilmelidir**" diyerek **Türk-Kültür Dernekleri** kurulduğunu ilan eder.

Koraltan Evi artık **Türk-Kültür Dernekleri merkezi** olmuştur. Kısa sürede aşırı sağın karargahı haline getirilir. Bu durum Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel tarafından da endişeyle takip edilmektedir.

Milli Birlik Komitesi kısa süre içinde yapılacak seçimlerle iktidarın sivillere bırakılmasını reddeden Alparslan Türkeş'in de içinde bulunduğu ve "**Ondörtler**" olarak adlandırılan 14 subayı TSK'dan da emekli ederek çeşitli görevlerle yurt dışına sürgüne gönderir. 1960 yazının sonlarında Cumhurbaşkanı, şair Behçet Kemal Çağlar'ı Ankara'ya davet ederek derneğin düzeltilmesi talimatını verir. Behçet Kemal Çağlar ve arkadaşlarının özlemi olan Halkevleri'nin yeniden kurulması için bir fırsat doğar.

21 Nisan 1963 günü Olağanüstü Tüzük Kurultayı'nda, Türk Kültür Dernekleri tasfiye edilir. Türkeş'in heyetlerinin yerine aydınlardan oluşan yeni heyetler kurulur ve derneğin Halkevleri adını almasına karar verilir. Genel

Başkanlığa da 1960 seçimlerini yapan Kabinenin Milli Eğitim Bakanı **Tahsin Bangruoğlu** getirilir. "**Modern Ankara Villası**" artık **Halkevleri Genel Merkezi**

Böylelikle 8 Ağustos 1951'de kapatılan Halkevleri 21 Nisan 1963 tarihinde, kapatıldıktan 12 yılın sonra bir dernek statüsünde, bağımsız demokratik kitle örgütü olarak tekrar kurulmuştur.

Tiyatroya Halkevleri'nde başlayan **Erkan Yücel** bir söyleşisinde kendini anlatırken, "Modern Ankara Villası"ndan da bahsetmişti; "**27 Mayıs sonrası Refik Koraltan'ın evi Halkevi olarak kullanılıyordu. O evin salonunu da tiyatro sahnesi yaptık. Burada iki yıl boyunca çok kapsamlı bir kurs düzenlendi, birçok oyunlar oynadık.**"

İhtilal komitesinden Kurmay Binbaşı **Ahmet Yıldız**, 1976 yılında yapılan Halkevleri Genel Kurulu'nda "**Devrimci Halkevçiler**" grubunun adayı olarak seçimi kazanmış ve bu görevini 12 Eylül 1980'de Halkevleri kapatılana kadar sürdürür.

1977 yılında Halkevleri, saldırıların ötesinde sürekli tehdit almaktadır. Halkevleri Genel Başkanı Ahmet Yıldız, MHP Ankara İl Başkanı'nın kendilerine telefon ederek, Halkevlerinin kapatılmasını istediğini söyler ve "**Siz kapatmazsanız, biz kapatacağız**" dediğini öne sürer. Yıldız, bu konuşmadan yarım saat sonra da Sincan Halkevine saldırıldığını ve dört kişinin yaralandığını söyler. Ahmet Yıldız, durumu bir telgrafla İçişleri Bakanı'na bildirmiştir.

28 Mayıs 1977 tarihinde Ankara Valisi Durmuş Yalçın'ın emriyle Halkevleri Genel Merkezi'ni basan polis, bir şey bulamamış ve bir tutanak hazırlayarak Genel Merkezi terk etmişti. Lakin onlarca şubesi basılmaya, üyeleri tutuklanmaya ve derin siyasi baskı artarak devam eder.

Halkevlerine yapılan baskı ve şiddet olaylarının ardında, Halkevlerinin toplumsal muhalefette öne çıkan eylem ve tutumlarını baskılama isteğinin ötesinde, Türkiye'nin kurduğu Türk Kültür Dernekleri'nin feshedilerek Halkevlerinin kurulması, başında eski Milli Birlik Komitesi'nden Ahmet Yıldız'ın olması ve bütün bunların üzerine bir de Yeni Delhi'ye sürgün edilmesinin etkin olduğu da akla yakın gelen bir ihtimaldir.

Hazin son...

Bina, 13 Ocak 1978 Perşembe günü dinamitle tahrip edilir, Meclisin hemen burnunun dibindeki tarihi "**Modern Ankara Villası**" kullanılamaz hale gelmiştir artık.

"**Halkevleri Genel Merkezi, dün gece bombalanmış, olayda 2'si ağır, 3 kişi yaralanmıştır. Tahrip gücü çok yüksek olduğu bildirilen bomba, binayı kullanılamaz hale getirmiş, bina bekçisi Kahraman Aydoğan hafif, Kerem Aslan ve Mustafa Ünal'dı ağır yaralanmıştır.**"³

Zaten daha öncesinde iki kez bombalı saldırıya uğrayan ev artık enkaz halinde bir süre durur. Daha sonra tamamen yıkılarak binanın yeri park haline getirilir. 1930'larda başlayan ve Cumhuriyetin bir dönemine tanıklık eden bir binanın yarım asırlık öyküsü 1980'lerin başında sona erer.

3 Milliyet Gazetesi, 14 Ocak 1978, s.6

COVID-19 ve beslenme

Koronavirüs Hastalığı (COVID-19), 2019 yılının Aralık ayında solunum yolu belirtileri gösteren bir grup hastada yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır. Ülkemizde ilk vakanın görüldüğü 11 Mart 2020 günü Dünya Sağlık Örgütü küresel salgın hastalık (pandemi) ilan etmiştir. Türkiye'deki ilk vakadan bu yana bir yıl geçmiştir.

İlk günlerde oluşan bilgi kirliliğine rağmen gün geçtikçe hastalık hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaktayız. Hastalığın seyrinden anlaşıldığı üzere yaş, cinsiyet, obezite (Beden kitle indeksinin 40'ın üzerinde olması), eşlik eden kronik hastalıklar, etnik köken ve beslenme yetersizlikleri risk faktörleri olarak sayılabilir. İmmün sistemi çeşitli nedenlerle baskılanmış kişiler özellikle risk altındadır. Yapılan çalışmalarda, vitamin ve minerallerin, proteinlerin ve yağ asitlerinin bağışıklık sistemini desteklemede ve enfeksiyon riskini azaltmada önemli role sahip oldukları görülmüştür. Covid-19 hastalığı dikkatleri obezite ve beslenme yetersizliği üzerine toplamıştır. Pandemi sürecinde hastalıkla mücadele için alınan karantina ve sokağa çıkma yasağı gibi kısıtlayıcı önlemler de beslenme alışkanlıklarımızı etkilemiştir.

Türkiye'de obezite görülme oranı 2019 yılında kadınlarda %24,8 olup obez öncesi olarak tanımlanan grup ise %30,4 olarak bulunmuştur. Erkeklerde bu oranlar ise sırasıyla %17,3 ve %39,7'dir. Bu yüksek obezite oranları toplumumuzda pandeminin ağır atlatılmasında etkili olmaktadır. Bunun yanında kısıtlamalar nedeniyle evde kaldığımız süreçte daha az hareket etmek durumunda kaldık. Ayrıca evde hapsolmanın getirdiği stres ile başetmede yaşadığımız zorluklar bizi daha

fazla gıda tüketimine yönlendirdi. Sonuç olarak toplumumuzda zaten yüksek olan obezite oranları daha da artış gösterme eğilimindedir.

Hepimizi hazırlıksız yakalayan pandemi süreci aslında gıdalarla ilişkimizi yeniden düzenlemek ve beslenme alışkanlıklarımızı değiştirmek için bir fırsat olabilir. Hem kilo kontrolünü sağlamak hem de farklı besin gruplarını yeterli ve dengeli tüketerek bağışıklık sistemimizi güçlendirebiliriz. Bu amaçla uyulması gereken bazı temel kurallar bulunmaktadır:

Sebze ve meyve tüketimi ön planda olmalıdır. Yeterli sebze ve meyve tüketimi her gün ve her öğün sağlanmalıdır. Tabagınızın yarısını bu grup oluşturmalıdır. Sebze ve meyveler prebiyotik kaynağıdır.

Kurubaklagillere beslenmenizde her gün yer verebilirsiniz. Hem lif açısından hem de içerdiği protein, vitamin ve mineral açısından oldukça önemlidir.

Haftada en az 2 kere balık tüketilmelidir. Omega-3 bağışıklığın desteklenmesinde önemli rol oynamaktadır.

Tam tahıllar gibi lifli gıdalar bağışıklık

Yemeklerinizin yanına her zaman kullanabileceğiniz bir meze: Cevizli Yoğurtlu Kereviz

Malzemeler
1 adet orta boy kereviz
1 kase yoğurt
6 adet ceviz
1 diş sarımsak

sisteminizi destekler.

Yüksek miktarda şeker, tuz, yağ ve koruyucu maddeler içerdiği için işlenmiş gıdalardan mümkün olduğunca kaçınılmalıdır.

Yemek hazırlarken ve pişirirken hijyen kuralları ve pişirme miktarına dikkat edilmelidir.

Yoğurt, kefir gibi prebiyotik kaynağı mayalı ürünlere öğünlerde yeterince yer verilmelidir.

Gıdalarla alınan mikro ve makro besin öğelerinin kişinin şimdiki hastalıklara ve gelecekteki oluşabilecek herhangi bir viral veya bakteriyel hastalığa karşı dirençli olmasını sağlayacaktır. Probiyotikler ve prebiyotiklerin yeterli alınması kişinin bağırsak mikrobiyomunu ve bağışıklığın destekleyerek COVID-19'un klinik sonuçlarının şiddetini azaltmaya yardımcı olmaktadır. Ancak dikkat edilmesi gereken en önemli konu, reklamları yapılan gıda takviyelerinin doktorunuza danışılmadan kullanılmamasıdır. Besin öğelerini gıdalarla almak için en sağlıklı seçimdir. Fotoğrafta içinde bulunduğumuz döneme uygun tüketebileceğiniz besinleri birarada görebilirsiniz.

Beslenmenin COVID-19'dan korunma ve iyileşme üzerindeki etkisi vardır. Ancak COVID-19'u önleyebilecek veya tedavi edebilecek sihirli bir diyet veya takviye yoktur. Uygun beslenme ile bağışıklık sisteminizin normal işlevini destekleyebilirsiniz.

Diyetisyen Hatice AVCI

Kaynak:

Calder PC (2020) Nutrition, immunity and COVID-19. BMJ Nutrition, Prevention & Health. bmjnph-2020- 000085. doi: 10.1136/bmjnph-2020-000085

Türkiye Sağlık Araştırması, 2019 TÜİK Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilgilendirme Sayfası <https://covid19.saglik.gov.tr/>

WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard. <https://covid19.who.int/>

Cevizli Yoğurtlu Kereviz

Kerevizleri soyup rendeleyiniz. İçerisine ceviz ve yoğurdu ekleyiniz. İsteğe göre bir diş sarımsak rendeleyerek ilave edebilirsiniz.

Ben maş fasulyeli narlı salatamın yanına tercih ettim. Sizde istediğiniz bir yemeğin yanında tamamlayıcı yemek olarak kullanabilirsiniz. İçerisindeki cevizler Omega-3 içerir. Yoğurt hem prebiyotik hem de prebiyotik kaynağıdır. Kereviz ise lif ve antioksidan açısından oldukça zengindir. Tabagınızın besleyicilik özelliğini arttıran bu mezeyi kolayca hazırlayabilirsiniz. Afiyet olsun!

Şekerli bir kafe: Cafe Az Şekerli

SEMT HÂLİ

IRMAK DALGIÇ
@irmkdlgc

Cafe Az Şekerli'yi diğer kafelerden ayıran en önemli şey ürünlerinin ev yapımı olması ve Bodrum'da kendi bahçelerinden getirdikleri limonla, mandalinayla ve narla meyve sularını kendileri yapmaları...

Cafe Az Şekerli, Elçi Sokak'ta yer alan küçük bir işletme, aile işletmesi. **Delfin** ve **Cemal Karatay** tarafından işletilmekte olan **Az Şekerli**'nin geçmişi taa Bodrum'a dayanıyor. Kurumsal işlerinden "**kovulup**" 2015 yılında Bodrum'da işletmeye başladıkları Cafe'yi 2017 Nisan'ında Ayrancı'ya taşımışlar. Buranın renkli ve minimal bir görüntü sunuyor olması ilgimizi çekti ve sohbet etmek istedik, teşekkür ederiz.

Cafe Az Şekerli'yi diğer kafelerden ayıran en önemli şey ürünlerinin ev yapımı olması. "**Her şey evinizdeki gibi**" şeklinde tarifledikleri pastalar, kurabiyeler, poğaçalar "**ev yapımı gibi**" değil ev yapımı. Günümüzde devasa soğuk makinelerin yüzlerce kilo üretip paketlediği ürünler yerine Bodrum'da kendi bahçelerinden getirdikleri limonla, mandalinayla ve narla meyve sularını kendileri yapıyor.

Az Şekerli'nin olduğu yerde bir sürü mekan açıldı kapandı şimdiye kadar ancak **Az Şekerli**'nin uzun zamandır burada olmasının sebebi ürün çeşitliliği olabilir. Küçük bir yer olmasına rağmen hem keyif yapma fırsatı hem de açlığımızı

gidermenin aperiatif yolları burada mevcut. Sandviç, klasik tost, Ayvalık tost ve daha birçok hızlı tüketilebilecek ürünü taze olarak bize sunuyor.

Pandemi öncesinde sevdiklerimizle kafede buluşup oturabiliyor saatlerce sohbet edebiliyorduk. **Cafe Az Şekerli** de bu amaçla çok tercih ediliyordu.

Onlar da misafirlerine porselen demlikte çaylar demliyor, Türk kahvesi, Espresso, Americano, Latte, Toblerone, After8, Marshmallowlu kahveler yapıyordu. Özellikle böyle sempatik bir Cafe için olmazsa olmaz tatlıdır tabii ki. Cheesecake, Tiramisu, Mozaik Pasta, Alman Pastası, Ağlayan Pasta gibi tatlı çeşitleri de var. Tüm ürünlerin ortak özelliği doğal, ev yapımı ve emek harcanmış olması. Pandemi sürecinde hala çalışmaya devam eden Cafe, siparişlerini online sipariş sitelerinden almaya devam ediyor.

Delfin ve **Cemal Karatay** bize ve Ayrancı'ya şunları söylüyor: "**Ayrancı'da esnaf olmaktan çok memnunuz. Müşterilerimizle sadece alıcı-satıcı değiliz, uzun sohbetler eder şakalaşırız. Esnaf komşularımızsa çok yardımsever. Aynı zamanda Ayrancım Gazetesi de Ayrancılılar'ın birbirine yakın hissetmesini sağlıyor.**"

Ayrancım Derneği'nden Ankara Kulübü Derneği'ni ziyaret...

Ayrancım Derneği Başkanı **Ali Necati Koçak**, dernek yöneticileri **Aykut Ayanak**, **Ali İhsan Başgöl**, Güvenevler Mahallesi Muhtarı ve Türkiye Muhtarlar Konfederasyonu Genel Sekreteri **Seviye Ardıç Çelik** ve Aziziye Muhtarı **Güldane Tenç** ile birlikte Ankara Kulübü Derneği Genel Başkanı **Dr. Metin Özasan**'ı makamında ziyaret etti.

Dernek temsilcileri, Ankara'nın sivil temsilcisi olarak yıllardır bu alandaki en büyük ve en önemli sivil toplum örgütü olan Ankara Kulübü Derneği'ni ziyaret ederek Ayrancım Derneği'nin kuruluş amacı, çalışmaları ve programları konusunda bilgilendirdiler.

Ayrancı semtinde bulunan Ayrancı, Aziziye, Güvenevler,

Güzeltepe ve Remzi Oğuz Anık mahallelerinde kent yaşamı ve kültürünü katılımcı, demokratik ve çağdaş koşullarda geliştirmek ve zenginleştirmek, kentlilik bilincinin oluşturulmasına katkıda

bulunmak amacıyla yürütülen ve planlanan çalışmalarını aktardılar.

Ayrancı Derneği'ni büyük bir misafirperverlikle ağırlayan Ankara Kulübü Derneği başkanı Dr. Metin Özasan "**Ankara'da kent**

kültürünü geliştirmek anlamında semt derneklerinin kapsamlarını ve işlevlerini artırdıklarını sevinerek izliyoruz. Birlikte çalışmaktan da büyük mutluluk duyuyoruz" dedi.

Ankara siyasetinde “kadının adı yok”

VERİ OFİSİ

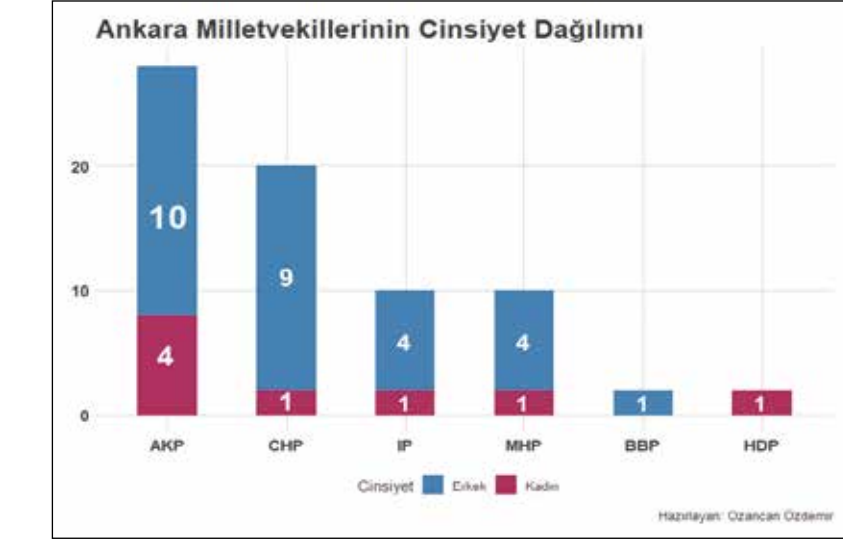
OZANCAN ÖZDEMİR
@OzancanOzdemir

TÜİK'in 2020 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre Ankara nüfusu bir önceki yıla göre artış göstererek 5 milyon 663 bin 322 kişiye ulaştı. Kadın nüfus 2 milyon 857 bin 445 kişiye yükselirken, erkek nüfus 2 milyon 805 bin 877 kişiye yükseldi. Yani Ankara nüfusunun %50.45'ini kadınlar oluştururken, %49.54'ünü erkekler oluşturdu.

Yukarıda da görüldüğü üzere hem ülkenin hem de kentin nüfusunun cinsiyete göre neredeyse eşit bir dağılıma sahip olduğunu görüyoruz. Ancak bugün konumuz elbette Ankara. O zaman şu soruyu sormak gerekiyor. Nüfustaki eşit cinsiyet dağılımı şehrin hem genel hem yerel siyasetteki temsiliyetinde de geçerli mi? Bu yazıda Ankara'da hem genel hem yerel siyasi temsil birimlerini cinsiyet bazlı inceleyeceğiz.

1933 yılında kadınlar muhtar olarak seçilme hakkını kazandıkları zaman, Kazan köyünün muhtarlığını da kamuoyunda **Satı Kadın** olarak da tanınan, ancak daha sonralarda Mustafa Kemal'in ricasıyla ismini **Hatı** olarak değiştiren **Hatı Çırpan** kazanmıştı. Hatı Çırpan bununla da yetinmemiş, 1934 yılında kadınlar seçme seçilme hakkını kazandıktan sonraki ilk genel seçim olan 1935 Türkiye genel seçimlerinde milletvekili adayı oldu ve 8 Şubat 1935'te Ankara milletvekili olarak TBMM'ye girerek Türkiye'nin ilk kadın milletvekillerinden biri oldu. Bundan 80 yıl önce bu konuda öncülük yapan bir şehir olan Ankara'da bugün durum nasıl gelin kısaca bir göz atalım.

Mecliste 585 milletvekili arasından 36'sı Ankara'yı temsil

etmektedir. Partilere göre dağılıma baktığımızda 14 milletvekili ile en fazla vekil Adalet ve Kalkınma Partisi'ne aitken, onu 10 vekil ile Cumhuriyet Halk Partisi, 5 vekil ile Milliyetçi Hareket Partisi ve İyi Parti takip ederken, Büyük Birlik Partisi ve Halkların Demokratik Partisi de 1 milletvekili ile Ankara'yı temsil etmektedir. Öte yandan toplam 36 vekilin içinde sadece 8 kadın milletvekili Ankara'nın temsiliyetinde yer almaktadır.

Ankara'nın tek kadın belediye başkanı Akyurt'ta

Genel siyasete göz attıktan sonra şimdi bir de yerel siyasete göz atalım. Ankara Büyükşehir Belediyesi meclisini incelediğimizde de tablo genel siyasetten pek farklı değil ne yazık ki. Hatta daha kötü bile denebilir. Ankara Büyükşehir Belediyesi internet adresindeki bilgilere göre 25 ilçe belediyesinden sadece 1 tanesinin belediye başkanı kadın, Akyurt Belediye Başkanı: **Hilal Ayık**.

Büyükşehir Belediye Meclisinde kadının adı yok

Yine Ankara Büyükşehir Belediye Meclisini üyeleri bazında incelediğimizde de tablo değişmiyor. Ankara Büyükşehir Belediyesi internet adresine göre 25 ilçeden toplam 146 üyeye sahip olan meclisteki kadın üye sayısı sadece 13. Bir diğer deyişle Ankara Büyükşehir Belediyesi Meclis üyelerinin sadece %8.9'u kadın.

Meclis üyeleri ilçe ilçe

incelendiğinde ise 25 ilçe belediyesinin 14 tanesinde (Ayaş, Bala, Beypazarı, Çamlıdere, Elmadağ, Etimesgut, Evren, Gölbaşı, Güdül, Haymana, Kalecik, Mamak ve Nallıhan ve Kızılcahamam) kadın belediye meclisi üyesi olmadığını görüyoruz.

Partiler bazında incelediğimizde de 13 kadın belediye meclisi üyesinin 10 tanesinin Adalet ve Kalkınma Partisi'nden (%11.36), 1 tanesinin Cumhuriyet Halk Partisi'nden (%3.57), 1 tanesinin Milliyetçi Hareket Partisi'nden (%5.56) ve 1 tane kadın üyenin de bağımsız olduğunu görüyoruz.

İlçe belediyelerinde Çankaya önde

İlçe belediyelerinin meclisleri de incelendiğinde genel anlamda yazının başında bahsedilen eşit dağılımın sağlanamadığını görüyoruz. Bala ve Şereflikoçhisar ilçelerinin internet sitelerinde bilgi mevcut olmadığından 23 ilçenin belediye meclisi üyelerini

incelediğimizde toplam 599 üyenin sadece 84 tanesinin (%14.02) kadın olduğunu görüyoruz. Öte yandan bilgileri mevcut 23 ilçeye baktığımızda sadece üç ilçe hariç (Ayaş, Güdül ve Kızılcahamam) yirmi tane ilçede kadın üyenin bulunduğunu söyleyebiliriz. Sayısal anlamda en fazla kadın meclis üyesine sahip ilçe 12 üye ile Çankaya olurken, Çamlıdere, Elmadağ, Haymana, Kalecik ve Kahramankazan ilçelerinde sadece bir kadın meclis üyesi bulunmaktadır. Meclis gruplarındaki toplam meclis üyesine oranladığımızda da meclisinin %25.53'ü kadın üyelerden oluşan Çankaya ilçesi bu anlamda da birinci sırada yer almaktadır.

Sonuç olarak Ankara'nın politik temsil noktalarındaki temsil dağılımının şehirdeki nüfus dağılımının yansıtmadığını, kadınların hak ettiği kadar düşük bir seviyede yer aldığını görüyoruz. Umarım en yakın zamanda bu durum tüm siyasi partiler için bir değişim gösterir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Kadın Meclis Üyesi Sayısı (Toplam meclis üyesi sayısı:146)

